તારીખે મુલ્કે સોરઠ

યાને

કીસ્સા

હાજી મંગરોલી શાહકા

ઉરદુ ઝબાન ગુજરાતી હરફોંમેં

યે કીતાબ મુંબાઈ ભીંડીબજાર દુકાન નંબર ૧૦૩.

મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસ કુંપની.

કુતુબ ફરોશોંકી દુકાનપર મીલ સકતી હયે.

બંબઈ.

ભુલેશ્વર છાપખાનેમેં છાપા.

સને-૧૩૧૧-હી*-૧૮૯૪ ફેબરવારી.

તારીખે મુલકે સોરઠ

યાને

કીસ્સા

હાજીમંગરોલીશાહકા

દીલને મેરે કહા યું કુછ યાદ કર ખુદાકી,
પાવે તુ ફ્એઝ જીસસે તારીફ કર મોલાકી.
માલુમ નહીં કીસીકો તેરે સો ઈનતેહાકી,
શીરીં ઝબાં મુજહે દે તોફીક નેક રાહકી.
સુનયોરે કાન ધરકે જો કરની હએ ખુદાકી,
યારાં દેખો હીમ્મતકો હાજી મહમુદશાહકી.
કુદરત તેરી બડી હએ વાં નહીં કીસીકા ચારા,
સાહેબ તુ સચ્ચા કાદર રોઝીકા દેનેહાર;
નેકી બદી હએ તુજહસે બંદા તો હએ બેચારા,
પહોંચે નઝર નકીસકી યેહ ખેલ હએ નીયારા—સુનયો.
કુદરત સતી બનાએ શમસો કમર સીતારે,
ચવદા તબક પલકમેં કુદરત સતી સંવારે;
કીજે કરમ તો અપના બખશેં ગુનાહ હમારે,
રાખેં શરમ દુનીયામેં મોહતાજ હએં તુમ્હારે—સુનયો.
દાતાર તુ સચા હએ ખાલીક સભી ખલકપર,
હઝદા હઝાર આલમ જીન્નો બશર મલક પર;
કુનકે કહેસે સારા બન્યા અરઝો ફલકપર,
કયા નુર હએ અલા નુર કુરબાનહું જહલકપર—સુનયો.

રબને લે નુર અપના એક દોસ્તકો બનાયા,
દીતી ઉસે નબુવત સરપર છતર ફીરાયા;
સાતોં તબક સંવારે મેરાજકો બુલાયા,
જીતને હુએ પયગમ્બર ઉનપર ખતમ કરાયા—સુનયો.
અહમદ નબીકો હકને કયા મરતબા દીયા હુએ,
દોજગકી બાદશાહી શાહોંકા શાહ કીયા હુએ;
મીઠે નબીને હકસે બખશા ઉમત લીયા હુએ,
દેખો દરસ નબીકા શીરો શકર પીયા હુએ—સુનીયો.
દોજગકે સરકે તાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી,
હકને દીયા હુએ રાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી;
હો સાહેબે મેરાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી,
હમ આસીયોંકે રાજ તુમ્હીં હજરતે નબી—સુનયો.
બરહક નબીકે યારાં અબાબકર સાદેકીન,
ઊમ્મતકે વએ ગમખ્વાર ઉમર મીર આદેલીન;
જમા કીયા કુરઆન વોહ ઊસમાન બીલયકીન,
દુલદુલ સવાર શાહ અલી હએદરે યકીન—સુનયો.
હઝરત અબાબકરપર લાયા સદક શીતાબ,
કુરબાનહું ઊન્હોંપર જો આદીલ ઊમર ખતાબ;
ઉસમાં ગનીકો દેખો જું ચંદ હુએ મહેતાબ,
બુત કાંપતે અલીસે હએબતસે ચડતી તાબ—સુનયો.
ઉમ્મતકી હએ ખુદાકી બીબી ફાતમા બુતુલ,
સરતાજ ઉનકે હએદર બાબા તો હએ રસુલ;
હકકી હએ મેહેરબાની ઊનપર સદા ખુસુસ,
બેહેતર હએ બીબીયોંમેં યું સાહેબે જુલુસ—સુનયો.
ફરઝંદ ફાતમાકે હસન ઓર હુસેન જવાં,
ઊમ્મત જો હએ નબીકી ઉનપર યું મેહેરબાં;
કાસીમ અલી અબ્બાસ જું માહતાબે ખુશનુમાં,
બહેરે તકી ઓર નકીકે કરો યાદ દીલરવાં—સુનયો.
મુસલીમ ઈમામ જાફરે મુસા અલી રઝા,
મએદાને કરબલામેં હકને લીખી કઝા;

ઉનકો દીયા ખુદાને શહીદોંકા મરતબા,
મહેશરમેં કુફીયોંકો મીલેગી સો યું સઝા—સુનયો.
અસકર અલી વ બાકર સાદીક હુએ શહીદ હૂએ,
હાતીમકી બાત ઉનકી કીયામત તલક કહી હુએ;
મુનકર વે કુફીયાંકી હુરમત સભી ગઈ હુએ,
લાનત ઉન્હોંપે હરદમ ઊમ્મતને યું કીઈ હુએ—સુનયો.
મુસા ઈમામ કાસીમ અકબર હસન હુસેના,
સાચે હુએં ભાઈ મહેકી હકને રખે તવાના;
ફતહા જો જફત હનીફા કાફીર સાથ રવાના,
સવગંદ અપને ઉપર પાની કીયા હુએ ખાના—સુનયો.
મઝહબ હુએં ચાર બરહક આઝમ ઈમામ શાફી,
માલીક ઓર હંબલી ખુબ સબ મુનકરોંકો કાફી;
ઉનકે તુફેલ મુજાહેદો બખશે ખુદા મઆફી,
ચારોંકો સાચ જુજહું મઝહબ હમારા હનફી—સુનયો.
અવલાદ હુએ હસનકીં મીરાં યું દસ્તગીર,
કાંધા દાયા નબીકેં વોહ સાહેબે નઝીર;
પીરોંકે સર છતર હુએં હઝરત પીરાનેપીર,
મોહતાજ હુએં મુરીદાં સબ આસીયાં અસીર—સુનયો,
હકને બડા મરાતીબ તુમકો દીયા હુએ આલા,
ઝાહીર કીયા દુન્યામેં રોશન બડા ઉજાલા;
પીછે નબીકે તુમને ઈસલામકો સંભાલા,
હું મુંતઝીર દરરાકા અએ સાહેબે કમાલા—સુનયો.
કરના મદદ હમારી મહેબુબ શાહે આલમ,
ખાદીમકી સબ હકીકત ઝાહીર હુએ તુમકો માલમ;
મુશકીલ તુમ્હીં કુશાહો બેશક ગરીબ હાલમ,
કરયો દફા બલાકો દુશમન હું ઓરે ઝાલમ—સુનયો,
ગુજરાતકે મુલકકો તુમને ફતાહ કરાએ,
સબ કુફર ઓર કરકે ઈસલામ દીં જગાએ;
નાદરકે મુલકમેં હાજી મહેમુદશાહ આએ,
ફરમાનસે નબીકે સબ કાફીરાં ખપાએ—સુનયો.

શેખ દીનને કહા યું કીસ્સેકા અબ ચલાઊં,
હાજી હુએ મદદપર સારા બયાં સુનાઊં;
દીલકા કરૂં મએં ઘોડા ચાબુક ઝબાં લગાઊં,
મએદાનમેં અકલકે દો લબ સતી દવડાઊં—સુનયો.
મહીને મને સફરકે કીસ્સેકા મએં ચલાયા,
અબ બએત ચલા બનાતા કીસ્સેસે દીલ લગાયા;
તારીખ સાતવીંપર મુજહ દીલમેં ખ્યાલ આયા,
બોલું બયાં સો અબ નએં કીસ્સેમેં ધ્યાન લગાયા—સુ૦
કહેતા હું અબ બયાં મએં પરભાસ ઉસ પટનકા,
તીરથ હએ હીંદુઓંકા જંગ હોગયા દટનકા;
શીરીં ઝબાં મએં બોલું સુખનાસુખન રતનકા,
સુલતાન મહેમુદશાહકી આંખોંકી યું જતનકા—સુનયો.
ખાસે હએં પીર હાજી ઉનકા અછા હએ નામ,
નાંધેરકે મુલકમેં ઝાહીર હએ ખાસોઆમ.
રાખે નીયતકા સાબીત જો કોઈ સુબ્હોશામ,
ફીરકર મંગે મુરાદાં હોવે ઉસીકા કામ—સુનયો.
આગે સો ઉસ મુલકમેં કુફ્ફારકાથા ઝોરા,
બામનથે બુતપરસ્તી મોમીનથા ઉસમેં થોડા.
રાજાકા બહોત લશકર ખ્યાદોંસે સરસ ઘોડા.
કરતા સીતમસે સખતી હર મુસલમાંપર જોરા—સુનયો.
રાજા જો થા કુંવરપાલ વાઘીલ ઉસકીથી ઝાત,
થા બેઈમાન સંગદીલ કરતા હરેક ઉપર ઘાત;
હમેશા એક મુસલમાન મારતા અપસકે હાત,
લોહુ બગએર દેખે ગમતી ન કીસકીથી બાત—સુનયો,
રાજાકે પાપકી જબ ફરયાદ હુઈ હર જગાપર,
મક્કેમેં હુઈ બશારત હાજી મહેમુદશાહપર,
તોડો તુમ્હીં કુફરકો કીશ્તીમેં બએઠ જાકર,
હમલા કરો હીમ્મતસે ડંકા ફતાહ બજાકર—સુનયો.
હાજીને જબ નબીકો હીમત બાંધકર કહા હએ,
જો કુછ હુકમ તુમ્હારા ફરમાવ તો બજા હએ,

ફરમાશકી જો તુમ્હારી કરના મુજહે રવા હએ,
દીલજાનસે કરૂં મએં રબકી સો જો રઝા હએ—સુનયો.
ફરમાશ કી નબીને હાજી તુમ ઝીંદે જાઓ,
કીશતી તયાર વાં હએ સામાન સબ ચડાઓ.
તોડો કુફર પટનકા ઈસલામ દીં જગાઓ,
સુલતાન ગઝનેવીકો ખત લીખકર તુમ બુલાઓ—સુનયો,
હાજી મહેમુદ વાંસે તયાર હોકર આએ,
દરયાવકે કીનારે સામાન અપના લાએ,
કીશતી દેખી વહાંકી સુરત બંદર કો જાએ,
ઉનકો કહા અએ ભાઈ હમકો તુમન બીઠાએ—સુનયો.
સુરતકે લોગથે વોહ કહેને લગે વોહ સારે,
કીશતીમેં જાગાકાંસે બએઠે રહો કીનારે.
કીશતી ઉપર તો આએ વાં બન પડે હએ ભારે,
ચડયો સો ઓર કીસીમેં કીશતી બહોત કીનારે—સુનયો.
કીશતી ઉન્હોં હંકારી સારે સીડાં ચડાકર,
બંદરકે બાહેર કાડે વાં ભાવટા ખડાકર.
સબ દીન ચલી વોહ કીશતી ફેર એનકો ફીરાકર,
આવે સો ઉસ જગામેં ફકીરકી દોઆપર—સુનયો.
તકરાર કી ઉન્હોંને કયા હએ સબબ જો યેહથા,
કીશતી ચલે મંઝીલપર માલુમ કુછ ન હોતા.
આયા હએ અએસા જાદુ ચલને કીધર ન દેતા,
માનત કીસીકી ભુલી ઉસસે અટક સો રહેતા—સુનયો.
ઉનમેંસે એકને બોલા ફકીરકી બદ દોઆ હએ,
દુરવીશકો ફીરાયા ઉસકી જો યેહ સઝા હએ.
ધુંડો શીતાબી ઉસકો બીઠલાઓ તો ભલા હએ,
દવડે સભી વોહ લોગાં હાજીકો ધુંડલાએ—સુનયો.
હાજી મંગલુરીશાહકો કીશતીમેં લા બીડાએ,
ખુશીયાં કીએ સભાંને લંગર તબી ઉઠાઓ.
હકકે આગે અરઝકર કીશતીકો તબ ચલાએ,
મંગલુરકે બંદરકો એક રાતમેં દીખાએ—સુનયો.

દેખા બંદર ઉન્હોંને ખુશહાલ હોકે સારે,
કુદરત ઉપર ખુદાકી કુરબાન હોકે વારે.
હાજીકી યેહ દોઆસે પહોંચા હમેં કીનારે,
પાંવ ચુમનેકા લાગે લાચારહો બીચારે–સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું લેજાઓ ઊસ બંદરપર,
કીશતી સતી ઉતારો બઐઠે હમેં સો જાકર.
યાંકામ હુએ હમારા કરના ઉસે બજાકર.
ફરમાન હુએ નબીકા જાના મુજહે હુએ ચલકર–સુનયો.
યું કર કહા ઉન્હોંને બંદર સો હુએ નીકારા
પથ્થર ઓર ભાટ ભક્કડ કીતને જગા હુએ ખાડા,
પાવે ખતા યાં કીશતી ડુબજાવે માલ સારા,
સાથી ચલો હમારે સુરત કરો ઉતારા–સુનયો.
હાજીને હાથ ઉંચા હકકી તરફ ઉઠાએ,
એક પોસ્તથા હરનકા પાની ઉપર બીછાએ.
બઐઠે ઉસીપર આપી કરતારને ચલાએ,
એક આનમેં ખુદાને બંદર ઉપર પહોંચાએ–સુનયો,
હાજી મહેમુદ વહાંસે પાની ઉતરકર આએ,
મંગલુરકે બંદરપર તશરીફ લેકે આએ.
મુનકર જો ઉનકે દેખે હયેબત ઉન્હોંને ખાએ,
કુફ્ફાર તોડનેકા ફરમાં નબીકા લાએ–સુનયો.
હાજીને કી ઈશારત કીશતી તુ યાં ખડી રહે,
દીન દો મંઝીલકે પુરે તબતક તુ યાં પડી રહે.
મંગલુરકે બંદરપર લંગર બીના અડી રહે,
રબકે અમરસે કીશતી પાની ઉપર ચડી રહે–સુનયો.
કીશતી રહી અટક કર ઉસ જાયપર ખડીહો,
હાજીકી કુછ દોઆસે પાંવ ગાડકર રહીવો.
દીન રએન કઈ ગુઝારી ઉસી ઠારપર સો માહ દો,
હીકમત ઉન્હોંને કીતી સર કુટકર રહે વો–સુનયો,
મહીને અડાઈ પીછું હાજીને કી ઈશારત,
કીશતી તુ ચલ વતનપર લાગી તુજહે ખીસારત.

માલમ તંડેલ ભોરી સબકો લગી તીજારત,
બીગડા હુએ કામ સબકા સબને ખોઈ સવારત—સુનયો.
કીશતી ચલી ઉપડકર નવબત ઉન્હોં બજાએ,
હાજીકી અબ દોઆસે સુરતકો હદ પહોંચાએ;
પહોંચી બંદરપર કીશતી તોપાં સભી ચલાએ,
ખુશયાં હુઇ ઘરોંઘર હકને સો લા મીલાએ—સુનયો.
મંગલુરમેં નબીને ફીરકર કહા અએ હાજી,
કરતે હુએં લોગ ખુશયાં મંગલુરકે હો શાહજી;
જાઓ સો અબ પટનકો ફતહા કરો યું ગાઝી,
તોડો સો બુત પટનકે ઉસમેં હમેં હુએં રાઝી—સુનયો.
હાજીને કર ઈરાદા મંગલુરસે ચલે હુએં,
નઝદીક આ પટનકે ખુશહાલહો ખડે હુએં;
મવસુફ શાહકે જાગે ઉપર સો આ અડે હુએં,
ઉટોંકે જહોકથે વાં સરવાન સબ ખડે હુએં—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો અએ ભાઇયો,
પએગામ જો હમારા રાજાકો જા પહોંચાઈયો;
હાજીકા યેહ સુખન સુન ઈમાન સારે લાઈયો,
કલમા કહો નબીકા મીલનેકો સારે આઈયો—સુનયો.
સરવાન સબ જમાહો કહેને લગે અએ હાજી,
બએઠા ન ઈસ જગાપર રાજા બડા હુએ પાજી;
કરતા હુએ ખુન હમેશા લહુ દેખતા હુએ તાઝી,
દુશમન હુએ મોમીનોંકા કરતા હરેકસે બાઝી—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો ડરો મત,
પએગામ કહો હમારા હીલા સો કુછ કરો મત;
રાજાકો જા સુનાઓ ગુસ્સા તુમ્હેં કરો મત,
યેહ બાત હુએ નફાકી રાજાકો કહો લડો મત—સુનયો.
સરવાન તબ હંસે સબ કહે લગે યેહ કયા હુએ,
રાજાકો જા કહેં હમ સારોંકા જાન જાએ;
મારે સભોંકો અવ્વલ ખાના વોહ પીછે ખાએ,
ગુસ્સેસતી શીતાબી ચડકર તુમનપર આએ—સુનયો.

હાજીને તબ નઝર કર ઉંટાં ઉપર ફીરાઇ,
યાંસે ઉઠો ચલો મત હકકી તુમ્હેં દોહાઈ
જંગલમેં હાંકનેકો મીલકર ચલે વોહ રાઇ,
હાંકસતી ચલે નહી કુદરત અજબ ઈલાહી—સુનયો.
સરવાન સબ અપસમેં કહેનેલગે અએ ભાઈ,
ફરયાદકો ચલો સબ હીકમત ઇને લગાઈ;
હાજીકી સબ હકીકત રાજાકો જા સુનાઇ,
રાજાને ખાના છોડા સવગંદ જલદ ખાઈ—સુનયો.
રાજાને ઉઠ ફજરકો ચોબદારકો બુલાયા,
હાજીકે મારનેકો લશકર સભી ચડાયા;
હથીઆર વોહ હંતબ સબ સંગ હાથમેં લેઆયા,
આપી ચડા શીતાબી ગુસ્સેમેં ભરકે આયા—સુનયો.
હાજીને કાફીરોંપર જઝબા કીયા નઝરકર,
બેદીન સુનકરોં કે પાંઆં રહે અટક કર;
મુખસે જો લાફ બોલા વોંહ જીબ રહી લટકકર,
જીન હાથકો ઉઠાએ ઊંચે રહે છીટકકર—સુનયો.
દી થી સઝા સભોંકો રાજા રહા ખુલાસા,
કાફીરને કી ગુઝરી દેખા નઝર તમાશા;
કદમોંમને પડાજા ખાદીમ તુમ્હારા ખાસા,
સબકી કરો ખલાસી નજીકી નહીં હએ આસા—સુનયો.
હાજીને ફેર નઝર કી સાબીત હુએ વોહ સારે,
નઝદીક આકે બએઠે બાતાં કરે બીચારે;
દેવલમને યકાયક જહાંજર બજી નકારે,
હાજીને તબ કહા યું ઈસ શહેરમેં યેહ કયારે—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું સોમનાથ હએ હમારા,
દેવલ બડા હએ ઉસકા બજતા હએ વાં નકારા;
તુમકો ચલો દીખાવેં દેવલકા રૂપ સારા,
કઈ રાગરંગ તમાશા દેખો કરો ઊતારા—સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા ચલશહેરએં લેઆયા,
બીઠલાગા ખુસ જગાપર પકવાન તબ પકાયા;

ભરકે તબુકમેં ખાના હાજીકે આગે લાયા,
કહેને લગા યેહ ખાઓ ખીદમતમને મએં આયા—સુનયો.
હાઝાને તબ કહા યું ખાનેકા મએં ન ખાઊં,
હીંદુકે ઘરકા ખાના ઉસમેં ન હાથ ડાલું;
ખાયા નહીં કભી મએં દીલકા સો કયું ફીરાઊં,
ઇસ શહેરમેં મુસલમાં હોવે ઊસકે યહાં મએં જાઊં—સુ૰
રાજા હએ દીલસે ખોટા રખતા હએ દીલમેં ઘાત,
હએ બેઈમાન જહુટા કરતા હએ મુંહસે બાત;
ખાના નહીં યેહ હમકો લાગા હએ તેરા હાથ,
કરતા હએ નીત ખરાબી કાડી હએ ઇસકી ઝાત—સુનયો.
હાજી ઊઠે વહાંસે ઢુંડે શહેર પટનમેં
પુરીથી માઈ ઘાંચન ઉતરે ઉસકે ઘરમેં
રોતી ઉસકી દેખે બેઝાર હએ બદનમેં,
ફરઝંદ મારનેકા વારા સો હએ ફજરમેં—સુનયો.
ઉસકો દીયા દીલાસા માઇ તુ અબ સબર કર,
તેરે પીસરકે બદલે જાએંગે હમ સો ચલ કર;
રોતી રહી વો છાની તકવા હુવા હએ દીલપર,
ખીદમત જો કરને લાગી દીલ જાનસે દોઆકર—સુનયો.
આયા ફજર બુલાના ઘાંચનકે છોકરેકું,
હાજી મહેમુદ ઉઠકે ચલકર ગએ હએ સામું;
આતે ઉસકે બદલે મરનેકા હકકી રાહસું,
જાકર ખડે હીમતસે જોકુછ કરે સો કર તું—સુનયો.
રાજા સો દેખ ઊનકો લાગા જો બોલને યું,
ઘાંચીકા છોડદેકર ફુકરાકા લાએહો કયું ?
કહેને લગે યું સારે આયા હએ યેહ ખુશીસું.
બદલા કીયા ઉસોકા મરનેકા અપને દીલસુ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી તુમ્હી કયું આએ ?
ઘાંચીંકા કામ હએ યાં તુમકો નહી બુલાએ;
બએઠો તુમહી મકાંપર ભેજો ઉસીકો જાએ,
તુરકએન તુમ કરો મત ઇસ બાતમેં ભુલાએ—સુનયો.

હાજીને તબ કહા યું ધાંચીકા પુત પ્યારા,
ડરતા નહીં ખુદાસે અએસા તેરા અંધારા;
પહોંચે તુજહે નતીજા હએ યેહ સુખન હમારા,
એકસ ગરીબ હએ વોહ લાચાર હએ બીચારા—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું લેજાવ ઉસે મકાંપર,
દેવલ સામે બીઠાઓ મારો ઉસીકો જાકર;
બુત પુજને શીતાબી આતા હું મએં સા ન્હાકર,
લહુ જહેલને ઉસીકા ટીલા કરૂં ચડાકર—સુનયો.
હાજી મહેમુદશાહને યું કર કહા ઉસીકો,
ઝાલીમ તુ ઓર મતકર મત તુ સતા કીસીકો;
બુત હએ તુમહારા જહુટા કુછ દેખકર સમજહતા,
હકને બડા મરાતીબ બખશા હએ મોમીનોંકા—સુનયો.
હાજી મહેમુદશાકો રાજાને યું કહા તબ,
બુત હએ હમારા સાચા દેખો તુમહીં ચલો સબ;
વોહ તાર બીન ખડા હએ કીતની મુદ્દતસે અબલગ,
સોમનાથકે ઇસમસે મીઠાસ પાતે હર લબ—સુનયો.
સોમનાથ તેરા રદ હએ આર બુત જીતે સભી કુડ,
કલમે ઉપર સદકલા દીલકા કુફ્ર તુ કર દુર
સાબીત પડે જો કલમા ઉસ મુખ ઉપર સદા નુર,
ખીદમતમેં હક સો દેવે જન્નતમને ઉસે હુર—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી હુનર દીખાઓ,
જોકુછ ઈલમ તુમહારા વોહ યાં પડો યા ગાઓ;
દેવલ સનમકે ઉપર હીકમત તુમહીં ચલાઓ,
હમ દેખેં તમાશા કુછ હુકમ કરમંગાઓ—સુનયો,
હાજીને તબ કહા યુ દેખેં દેવલ સો તેરા,
તુ સાથ ચલ હમારે કીસ શાનકા હએ ડેરા,
દીખલા સભી તમાશા કયા રૂપ હએ ઘનેરા,
તકરાર ફેર તો કીજે દેખે સો કામ મેરા—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી ચલો લેજાઉં
સાથી ચલો હમારે દેવલ તુમહેં દીખાઉં;

દેખો તુમહીં તમાશા ખુશ જાગપર બીઠાણીં,
હોતી હએ રાગબાઝી તુમકો ચલો સુનાણીં—સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા દેવલમને લેઆયા,
ડેરેમને ફીરાકર સોમનાથકો દીખાયા;
કઈ રાગરંગ તમાશે બાજે કભી બજાયા,
બાજેકે બાજનેસે દેવલ સભી ગજાયા--સુનયો.
બાંમન બહોત બામનીયાં ગાતી ઓ નાચતે હએ,
કઈ તાલ ઓર તંબુરે નવબત વાં બાજતે હએં;
મુરદંગ ઓર જાહાંજ ઢોલક જાહાંજર વાં ગાજતે હએં,
ખોટે સભી બુંજદર કાફીર વાં રાઝતે હએ--સુનયો.
દેવલમને અજાયબ કંદીલ એક ટંગાયા,
કયાકામ હએ ઊસીકા કઈ રંગસે રંગાયા;
કીમત નહીં ઉસીકી દો લાખકો મંગાયા,
રાજાને તબ બુલાકર હાજીકેતંઈ દીખાયા--સુનયો.
દેવલ સભી હએ રંગી હીરે કઈ જડે હએં,
પુતલે હએં ચવતરફ સબ હાથ બાંધકર ખડે હએં;
સોમનાથકે મુકાબીલ મેવે કીતે ધરે હએં,
ખાતા નહીં કછુ વો આગે પડે સડે હએં--સુનયો.
એક ખીયાલ કીસતરેહકા ઉન બામનોંને ગાયા,
હાજીને સુનકે દીલકો હકકી તરફ લગાયા;
કીતે સમજહ હકીકી હાજીકો હાલ આયા.
કર યાદ હકકી હરદમ ધટમેં ઝીકર ઉઠાયા--સુનયો.
હાજીકી સુન ઝીકરકો રાજા કહા અએ યારો,
યેહ વકત હએ તુમ્હારા અકસર ઈસીકો મારો;
પકડો ઈસે શીતાબી ડેરેસે બાહેર કાડો,
દીલમેં કછુ ડરો મત છાતી તુમ્હારી ઠારો--સુનયો.
હાજી ઉપરાદગેસે વોહ લોગ ચલકે આએ,
ચલા ન હાથ કીસીકા હકને સો લે ભુલાએ;
હાજીકો હોશ આયા જઝબેસે સર ઉઠાએ,
કહેને લગે અએ મુનકર તુમકો કીને સીખાએ--સુનયો.

હાજીને તબ કહા યું અએ બેઈમાન સુનકર,
દીલમેં દગા તુમ્હારે રાજાકી બાત સુનકર;
ઈસલામ સાંચ બુઝહો દીલમેં જોકુછ સમજહ કર,
ઈમાન સારે લાઓ કલમા નબીકા પડકર--સુનયો.
દેવલકે આગે પોઠી પથ્થરકા વાં ખડાથા,
મેવા અને મીઠાયાં પોઠી આગે ધરાથા,
આંખોમેં જોત ઉસકી નીલમ સો વાં જડાથા,
નીલમકી જોત સીતી સબ તનબદન હરાથા--સુનયો.
હાજીને ઊઠ ફ્જરમેં યુંકર કહા અએ રાજા,
પોડી આગે ધરા હએ પકવાન ખુબ તાજા;
ઉસકો તુમ્હીં ખીલાઓ મેવા મીઠાઇ ખાજા,
ખાતા નહીં યેહ કયુંકર તુ તો નહીં હએ સાચા--સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી તુ હએ દીવાના,
પોઠી તો હએ પથરકા ખાવે નહીં યેહ ખાના;
ઈમાન હએ હમારા બુત પુજનેકા ભાના,
ખાવે તો તુમ ખીલાઓ મેવા ઓર ઘાંસ દાના--સુનયો.
હાજીને માર કમચી યુંકર કહા ઉસીકુ,
દબકે અમરસે ઊઠકર મેવા મીઠાઈ ખા તુ;
ટુટે કુફ્ર દીલોંકે ડેરેમેં બએઠ જા તુ,
ખુશયાં કરેં દીલોમેં હીલા સો કુછ ન લા તુ--સુનયો.
પોઠીને લે શીતાબી તબ જીબેકો ફીરાઈ,
મુંહમેં લીયા ઉસડકર મેવા અને મીઠાઇ;
દેખા વે કાફીરોંને હએબત ઉન્હોંકો આઈ,
કહેને લગે અપસમેં હીકમત યેહ કુછ ચલાઇ--સુનયો.
પોઠી ઝબાંસે બોલા મુજહકો જો કુછ ખીલાઓ,
ભુખાહું મએં મુદ્દતકા મેરી ખુરાક લાઓ;
પકવાન સબ પટનકે ઇનસાન સબ બુલાઓ,
રાજા સમેત ચાબું હાજી હુકમ ચલાંઓ--સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું પોઠી તુ કર સબુરી,
દેવલકો ફીર તલાવા કર યેહ નહીં ગુરરી

યાં કામ હએ બહોતસા કુછ ભુખ રખ અધુરી,
રબકે અમર સીવા યેહ હોવે ન બાત પુરી—સુનયો.
પોઠી દેવલકો ફીરકર જાકર ખડા જગાપર,
હાજીને ઘાંસ ડાલા ખાને લગા સબરકર;
બોલે ન અબ ઝબાંસે દીન જાએ સબ ગુઝરકર,
હોવેગા અબ જો માલુમ તુજહકો દેઊં ખબરકર—સુનયો.
દેખા યું કાફરોંને તોભી ઇમાન ન લાએ,
ફુટા કુફ્ર ન ઉનકા ઇસલામમેં ન આએ.
બાતાં અને મઝાખાં હાજી ઉપર ચલાએ,
ઉનકે નસીબ કમ હએં કહેને સો લે ભુલાએ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હો બેઅકલ સભી તુમ,
કલમેસે ધ્યાન લાઓ જાવે તુમ્હારા સબ ગમ.
કઈ પાપ ઓર ગુનાહ સબ બરકત સતો હોવેં કમ,
દીલમેં હોવે ખુશાલી ઈસલામકી સો પુરનમ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું ઈમાન હએ હમનકો,
સોમનાથ પુજનેકા સમજહે નહીં તુમનકો.
સોમનાથ દેવ સાચો કાટતા હએ સબ ગમોંકો,
ઉસકે નહીં મુકાબીલ હમકો તુમ્હીં કહો કયું—સુનયો.
હાજીને કહે અએ રાજા સોમનાથ નહીં તુમ્હારા,
ભુલો તુમ્હીં ન ઉસપર ઉસકો કરો ન પ્યારા.
તાબે રહે હુકમકે હાથ બાંધકર બીચારા,
અબ કહાંસે બુલાઊં આવે નીકલકે સારા—સુનયો.
હાજીને હાંક મારી સોમનાથ આ નીકલકર,
કીજે ન દેર ઉસમેં શીદીકી જું શીકલકર.
એક કામ હએ હમારા જાના તુજહે હએ ચલકર,
દેખેં યું કાફીરાં સબ ધોકેસે હાથ મલકર—સુનયો.
અંદર મનાત બોલા લબ્બએક પીર હાજી,
આતા હું મએં નીકલકર મેરે તુમ્હીં હો શાહજી.
ખીદમતમેં તુમ જો મુજહકો રાખો તો મએં હું રાઝી,
અએસા હુકમ બજાઉં સુનકર જલેં યેહ પાજી—સુનયો.

તડકા લંગર યકાયક અંદરસે નીકલી મુરત,
રંગ સાંવલાથા ઉસકા શીદીકે રંગકી સુરત.
આયા કરનેકો બજાકર સુબહમેં હુએ અછી જુરત,
હાજી હુકમ કરો અબ સબ કામકી હુએ પુરત—સુનયો.
હાજીને દીલમેં યું કર તકવા કીયા ખુદાપર,
આયા મનાત ચલકર ફરમાશ કી ઉસીપર.
યેહ ડોલચા ઉઠાકર પાની લે આ તુ ભરકર,
લેકર તુ આ શીતાબી તસબી પડેં વઝુકર—સુનયો.
મનાતને ખુશીસે લે ડોલચા ઉઠાયા,
પહોંચા સો જા કુવેમેં પાની અંદર ડુબાયા.
પાની તલાવકા સબ ઉસ ડોલચીમેં આયા,
ભરકે યું પુર લબાલબ હાજી આગે લેઆયા—સુનયો.
સુનકર વો કાફીરોંને દેખા તલાવ સુખા,
પાની નહીં હુએ ફસલા અસલા બના હુએ સુખા.
ફરયાદકો ચલે વોહ સબ કામકા હુએ ધોકા,
હાજીકે છોકડેને કીતા તલાવ ચોખા—સુનયો.
ફરયાદ આએ કરને રાજાકે પાસ સારે,
રાજાકો આ સુનાએ કહેને લગે બીચારે.
મગર અને મછલીયાં તડપેં સભી કીનારે,
દેખો તુમ્હીં સો જાકર દીલસે કહોગે સારે—સુનયો.
રાજા કહા અએ હાજી શીદી ગયા તુમ્હારા,
પાની લીયા તલાવકા ભર ડોલચીમેં સારા.
લાયા હુએ સબ ઉસડકર હોતા હુએ અબ પુકારા,
હાજી કરમ કરો તુમ મરતા હુએ ગામ સારા—સુનયો.
હાજીને તબ વઝુ કર પાની રખાથા થોડા,
મનાતકો કહા જબ લેજા શીતાબ દઓડા.
તલાવ પુર લબાલબ કર રખ ન ઉસકો કોરા,
ડોલચીકો રખ મકાંપર જાએ તુજહે હુએ છોડા—સુનયો.
મનાતને શીતાબી લે ડોલચા ઉઠાકર,
તલાવમેં લેકે ડાલા સારા તલાવ પુરકર.

હાજીકું ઉસ મકાંપર લે ડોલચીકા ધરકર,
હવડા વો જા પડા હએ દરીઆમને ઉછલકર—સુનયો.
કઇ મોજીઝે દીખાએ કાફીર ન સાંચ બુજહે,
ખોટે નસીબ ઉનકે સોમનાથકા લે બુજહે.
ઇમાં નહીંથા ઉનકા આંખોંસે કુછ ન સુજહે,
દીલમેં કુફ્ર ઉન્હોંકે યું ઝાહેરીમેં ધુજહે—સુનયો.
હાજી મહેમુદ ચલકર ડેરે ઉપર ચડે જબ,
સલવાત જબ પુકારે દેવલ સો થરથરા સબ.
દહેશત પડી બુતોંકો લાગે સો ધુજને સબ,
મુનકર લગે હએં કહેને કયા પએરવી કરેં અબ—સુનયો.
મસલત કીયા ઉન્હોંને કાડો ઇસે શીતાબી,
મારો કંકર પથ્થર કીતે અપીં ખરાબી.
હથીઆર સબને ટોલે લાગે ન કુછ ઝરાબી,
ચેહરેપે નુર દેખો જું સુરખ હએ ગુલાબી—સુનયો.
હાજી મહેમુદ આપી દેવલસતી ઉતરકર,
મએદાનમેં ખડે રહે આપી હીમત પકડકર.
લડનેકેતઈં ઈરાદા આપી કીયા ફીકરકર,
આઇ સમજાહ તબ દીલમેં ફેર આપ રહે સબરકર—સુનયો.
હાજી મહેમુદ ચલકર નઝદીક વહાંસે આએ
રાજાને લોગ અપને સબ ગાંવકે બુલાએ.
કંકર પથ્થરકી ચોટાં હાજી ઉપર ચલાએ,
લાગે ન કોઈ ઉનકો સબ આસપાસ જાએ—સુનયો.
હાજીને તબ ગુસ્સેસે દેખા દેવલકે સામી,
બુત ટુટ ગએ હએં કીતે પુજાકેથે જો નામી.
પુજા મને ખુદાને કીતે ઉન્હોંકે ખાંમી,
મુનકર જો દેખનેકો લાગે ઉન્હોંકે સામી—સુનયો.
હાજીને તબ અંદેશા દીલમેં કીયા કે જાઉં,
બએઠું ઉસી મકાંપર ફેર શહેરમેં ન આઉં.
સુલતાન ગીઝનવીકો રૂકકા સો લીખ બુલાઉં,
ચાહા જો હએ ખુદાકા ઇસ કુફ્રકો તુડાઉં—સુનયો.

હાજીને શહેર છોડા આએ નબી નીકલકર,
મત્રસુફ્શાહકી જાગા દેખી સો હએ ખુશીકર.
બીસતર વહાં જમાયા બએઠે સો હએ મીસલકર.
રાજાકી પએરવીમેં આપી રહે ફીકરકર—સુનયો.
હાજી ગએ નીકલકર રાજા ગુઝરી લાયા,
ધાંચનકે છોકરેકો ફેરકર દેખો બુલાયા.
દેવલકે જા મુકાબીલ બકરેકે જું સુલાયા,
કાટા ગલા ઉસીકા વોહ ખુન લે ચડાયા—સુનયો.
શોહરત ઉઠી મહેરમેં રાજાને રાજ ખોયા,
ફીરગએ નસીબ ઉસકે જડ બેચ અપને બોયા.
ધાંચનકે છોકરેકો કઈ લોગ મીલકે રોયા.
રાજા હુવા હએ ખુની હાજીકો ના મનાયા—સુનયો.
ધાંચન યું તલમલાવે રોના કીયા હએ જારી,
લાગા હએ દાગ ઉસકો આકર કલેજે કારી.
વારીસ ખુદા હમારા કહેતી હએ વોહ બીચારી,
હાજીકો જા સુનાઉં ફરયાદ અપની સારી—સુનયો.
રોતી ચલી હએ ધાંચન હાજીકે પાસ આઈ,
ફરયાદ સબ અપસકી હાજીકો આ સુનાઈ.
મારા હએ પુત મેરા રાજાને કર બુરાઈ,
હાજી કહે સબરકર રબકી રઝા હએ માઈ—સુનયો.
હાજી કહે અએ ડોસી મારા તેરે પીસરકો,
છુટા ગુનાહસીતી છોડે સભી ફીકરકો.
નાહક ગયા હએ મારા દરજા મીલે હશરકો,
તદબીર હમ કરેં અબ રૂકકા લીખેં ફજરકો—સુનયો.
રૂકકા લીખા ફજરકો પટનકા સબ બયાંકર,
સુલતાન ગીઝનવીપર મતલબ સભી બયાંકર.
રૂકકેકો દેખ ચડ તુ લશકર શીતાબ લેકર,
ફરમાશ હએ નબીકી આના તુજહે સો ચલકર—સુનયો.
હાજી કહે અએ ડોસી રૂકકા તુજહે લેજાના,
ગીઝની શીતાબજા તુ પએગામ યેહ પહોંચાના.

સુલતાનકે મુકાબીલ લે દસ્તબસ્તા દીખાના,
તુજહ યાદહો ઝબાંસે વોહ મુખસે કહેસુના—સુનયો.
ધાંચન લગી યું કહેને હાજી કહો કયું જાઉં,
ગીઝની કભી સુની નહીં ધુંડું કીધરકો પાઉં.
કુવત નહીં ચલનેકી કયુંકર જવાબ લાઉં,
કુછ હો મદદ તુમ્હારી રૂકકેકો લે પહોંચાઉં—સુનયો.
હાજી કહે અએ ડોસી મેરા કહા તુ કીજે
પએરોંપે પએર ધરકર આંખોંકો મીંચ લીજે;
લાગે જો પગ જમીનપર આંખોંકો ખોલ દીજે;
સુલતાનકે મુકાબીલ રૂકકા હુઝુર દીજે—સુનયો.
રૂકકેકો પડ શીતાબી દેવે જવાબ તુજહકો,
પુછે તુજહે ફીરાકર સબ કહે સુના ઉસીકો.
રૂખસત તુજહે કરે જબ ચલ આએ ઇસ જગેકો,
આંખોંકો ફેર તુઢાકે આકર મીલેગી મુજહકો--સુનયો.
ડોસીકો લે શીતાબી પએરોં ઉપર બીઠાઈ,
રૂકકેકો હાથ લેકરુ આંખોંકો મીચમાઇ.
માગી દોઆ ખુદાકન ડોશીકો લે ઉડાઈ,
બીજલીકિ જું મુકાબીલ ગીઝનીમને બીઠાઇ--સુનયો.
દરબારકે મુકાબીલ ડોસી સો જા ખડી હો,
ફરયાદકો પુકારી કાગઝકો લે ઉડી વો.
કહેને લગી અએ ભાઇયો સુલતાનકો સુનાઓ,
આના મુજહે હુઝુરી જલદીસતી બુલાઓ--સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકો લોગોંને જા સુનાયા,
ડોસી ખડી પુકારે વોહ ભેદ સબ બતાયા.
કહેતી વોહ યું ઝબાંસે કાફીર મુજહે સતાયા,
આના તુજહે હુઝુરી હાજીને ખત ભીજાયા--સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકી આંખોંમેં યું દરદથા,
મુજહે ન કુછ ઉસીકો જુસ્સા સભી સરદથા.
છે માહસે દુખી વોહ આંખોંમને મરઝથા,
કરતાથા કઇ દવાયાં અપની ઉસે ગરઝથા--સુનયો.

બએઠેથે કઇ હકીમાં આલીમ પંડીત વ જોસી,
કઈ સીવડે જતીથે જોગી જગમ વ હોસી.
સબને કીએ ઈલાજાં અંખીયાં હએં જએસી વએસી,
અએસે કઠન દરદમેં ફરયાદ લાઇ ડોસી--સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકિ પાસ જાઓ,
તુમ દેખતે હો મુજાઇકા અહેવાલ સબ સુનાઓ.
દેવે અગર રૂકકે કો ઉસ પાસસે લેઆઓ,
ઉસકો કરો દીલાસા ખાના ઉસે ખીલાઓ-સુનયો.
વોહ લોગ મીલકે સારે ડોસીકિ પાસ જાએ,
સુલતાન ગીઅનવીકા સારા દરદ સુનાએ.
રૂકકા તુંદે હમનેકો સુલતાનને મંગાએ,
કાગઝ વો દે આપી ઇનસાફ સબ કરાએ--સુનયો.
કહેને લગી વોહ ડોસી રૂકકા કીસે દેઉં નહીં,
હાજીકી હએ મના યું સુલતાન બીન કહું નહી.
લેકર જવાબ ઇસકા ઈસ શહેરમેં રહું નહીં,
લીખ્પા જો હએ વલીકા મએં નીંદકર સોઉં નાહીં--સુનયો.
ડોસીકે મુંહસે ફીરકર સુનયા યેહી જવાબ,
મીલકર ચલે વો સારે કહેનેકે તઇં શીતાબ.
સુલતાનકે મુકાબીલ જાકર સુનાઈ બાત,
ડોસીકી સબ હકીકત કહી બોલ બેહીજાબ--સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકો અબ બુલાઓ,
દીલગીર વોહ હુઈ હએ તુમ જા ઉસે મનાઓ.
દીતી રઝા મએં ઉસકી મેરે હુઝુર લાઓ,
રખીયો ન કુછ તફાવત અબ રૂબરૂ બુલાઓ--સુનયો.
સુલતાનકે હુકમસે ચલકર ગએ વો સારે,
ડોસીકે જા મુકાબીલ કહેને લગે વો પ્યારે.
તુજકો રૂબરૂ મીલાકર હમ હોવેંગે નીઆરે,
મતલબ તુ કહે સુનાના સુલતાન કહેગા આ રે--સુ૦
ડોસી ચલી ખુશી હો "પુરી" વોહ નેર માઈ,
સુલતાનકે મુકાબીલ આ કોરનશ બજાઈ.

કહનેલગી ઝબાંસે હાજીકા ખત લેઆઈ;
તુમપર હુકમ શીતાબી કાગઝ પડો અએ રાઈ—સુન૦
સુલતાનને કહા જબ ખત દે મુજહે અએ માઈ,
ડોસીને તબ દીયા ખત આંખોંમેં જોત આઈ.
પડને લગે ખુશીસે નીલી જો થી સીયાહી,
હુઇ તાઝગી બદનમેં કાયા જો ફેર બનાઈ—સુનયો.
સુલતાનને પડા ખત મતલબ સમજમેં આયા,
મઝકુર સબ પટનકા ખત દેખનેસે ધાયા.
બુજહા યેહ ખત વલીકા પડકે સીદક યું લાયા,
ફુરબાં હુવા વોહ દીલસે ખત ચુમ સર ચડાયા—સુનયો.
તાવીઝ કરકે ખતકા સુન્નેમને મડાયા,
ખુશ કામકર જડતકા હીરે અંદર જડાયા.
સુલતાનને અપસકે બાઝુ ઉપર બંધાયા,
ખોકર મરઝ ખુદાને હાજીકા તબ સરાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર ડોસીકો તબ કહા યું,
પટનકી કયા તરેહ હએ સબ કહેસુના તુ મુજહકું.
વાકીફ તુ હએગી ઉનસે મએં પુછતાહું તુજહકું
મતલબ સભી બતા તુ આના મુજહે પટનકું—સુનયો.
ડોસીને તબ કહા યું મતલબ સભી સુનાઊં,
સુલતાનશાહકે આગે દીલ ખોલકે બતાઊં;
પટનકી જો નીશાની તુમકો દેખો ગીનાઉં
કુછ ધયાનધર સુનો તુમ સુખને સુખન જીતાઉં—સુ૦
બાંકા કીલ્લા પટનકા એક કોસકે ગીરદમેં,
બાદશાહતમેં વલીકે સોરઠકી હએ સરહદમેં;
ઉંચા બડા બુલંદ હએ ચવડા આછા હએ હદમેં,
ઓર દાર હએ લોહેકે ખીલે જડે હએ બદમેં—સુનયો.
ઉંડી હએ ખાઇ ઉસકી પાનીતલક ખુદાહએ,
પથ્થરસે ખુબ બાંધે કીલ્લે ગીરદ ફીરા હએ;
પુરા વહાં સમંદર પાનીસે પુર ભરા હએ,
રાજાકે દેખનેકા કીરતી અંદર તરા હએ—સુનયો.

ખાઈ કે દો કીનારે કીલ્લે સો મુંખડે હએં
ચુનેકી ગારસીતી મઝબુત લે જડે હએં;
દેવલકે બએઠનારે તુજજાર કઈ બડે હએં.
લાયા ગઝબ ખુદાકે વો કાફીર કહીં નડે હએં—સુનયો.
ઝોરા હએ કાફીરોંકા કરતા હએ ખુન દાયમ,
સીના કઠન હએ ઉસકા દીલકા નહીં મુલાયમ;
મઝકુર સબ કહી મએં પટનકા જો તુમાયમ;
તોડે કુફ્ર કરો તુમ ઇસલામોદીન કાયમ—સુનયો.
ફ્રયાદકો સુની જબ જલદી કીયા નકારા,
સુલતાનને કહા યું લશકર કરો નયારા;
અસવાર ઓર પએદલ આવે નીકલકે સારા,
ચોબદારકો ફીરાયા કરને લગા નકારા—સુનયો.
થા ફતહા જંગ નકારા ઈસલામકા વોહ બાજા;
અયેસા ઉઠા ધપકકર બાદલ મીસાલ ગાજા.
શોહરત હુઈ મુલકમેં હોતા હએ જંગ તાઝા,
હએબતસે ગીઝનવીકે સબ કાંપતે હએં રાજા—સુનયો.
ડોસીને તબ કહી યું સુલતાન મુજાહ રઝાદે,
જાના મુજહે શીતાબી હાજીકે પાસ ચલકે;
રૂકકા તુ લીખ વલીપર ઓર મુખ ઝબાંસે કહેદે,
પએગામ મએં પહોંચાઉં આતી હએ ફ્ઓજ ચડકે—સુ૦
સુલતાનને ખુશીસે દેતી રઝા કે જાઓ,
લીખતાહું અબ રૂકા મએં દીલમેં ફીકર ન લાઓ,
દેખા તુમ્હીં તમાશા હાજીકા જા સુનાઓ,
મેરે તરફ્સે ફીરકર જા કોરનીશ બજાઓ—સુનયો.
સુલતાનને લીખા ખત હાજી ઉપર અરઝકા,
દેખા ખત તુમ્હારા પાયા મંએં દીલ ગરઝકા;
બસ ખતકે દેખનેસે જડ કટગયા મરઝકા,
કદમોં પડેગા આકર યેહ કામ હએ ફરઝકા—સુનયો.
ડોસીકો જો દીયા ખત ઉઠકર ચલી વોહ માંમાં,
આઈ સો ઉસ મકાંપર આંખોંપે ઢાંક જામાં

હકને ઉસે ઉડાઈ લાગી ન દેર રાહમાં,
હાજીકો જા પહોંચાઇ સુલતાનકા સો નામાં—સુનયો.
હાજીને ખતકો દેખા સુલતાનને ભેજા હએ,
તસલીમ ઓર કદમબોસ ખતકે અંદર લીખા હએ;
પાયાહું ફએઝ તુમસે ફીરકર શમા દીખા હએ;
અબ કામ જો પટનકા કરના મુજહે રવા હએ—સુનયો.
ડોસીને મુંહઝબાની હાજી આગે કહા હએ.
નામેકો દેખ સુલતાન ખુશહાલ હોરહા હએ;
માઝુરથા ચશમસે અબ તનદુરસ્ત હુવા હએ,
ચડનેકીં અબ તયારી નવબત શુરૂ કીયા હએ—સુનયો.
સુનકર વઝીર દવડે સુલતાન પાસ આએ,
શોહરત ઉઠી યકાયક આજ શહેરમેં સો કયા હએ ?
બાજા ફતાહ નકારા ચોબદારભી ફીરા હએ,
યેહ મહમ હએ કીધરકી બેગી કયા મુદ્દાહએ—સુનયો.
સુલતાનને યું કહા જબ જાના મુજહે હએ હીંદપર,
આયા રૂકા વલીકા તીરત સો ઉસ પટનપર;
તોડેં કુફ્ર પટનકા અપની સો અબ હીમતપર,
સારે કરો તયારી જાના શીતાબ ચલકર—સુનયો.
સુલતાનને બુલાએ ઉમરાવ ઓર વઝીરાં,
બખશી વ ખાનાસામાં દાવાન સબ અમીરાં;
છોટે બડે જમાદાર કીતને રીસાલદારાં,
મજલીસ યું કર બીઠાઇ સુલતાન શાહનઝીરાં—સુનયો.
સુલતાનને કહાં યું અબ કયા સલાહ તુમ્હારી,
બેગીસે કહે સુનાઓ આવે પસંદ હમારી;
જાના અપસકો હીંદપર કરના સો અબ તયારી.
રસ્તા બીકટ કઠન હએ લેની હએ ફઓજ ભારી—સુનયો.
સારે અપસમેં મીલકર કહેને લગે યું આકર,
સરદાર તુમ હમારે હમ હએં તુમ્હારે ચાકર;
હીમ્મત જો ગર રૂજુ હએ દીલજાનસે હએં શાકીર,
ફરમાશ જો કરો તુમ લાવેં ઉસે બજાકર—સુનયો.

સુલતાનને સમજાહકર એગી હુકમ ચલાયા,
સુબે કીતે વઝીરાં બેટેકા તબ બુલાયા;
રખનેકેથે જો લાયક ઉસકો સમજાહ રખાયા,
કીતે સભી સીપુરદ મુદા સભી બતાયા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું મુજાહકો હુએ દુર જાના,
દેવે ખુદા ફતાહ જબ ઈસલામ કરકે આના;
બરસોંકા કામ હુએ યાં ચાહેગા બહોત સામાં,
ગફલત તુમ્હીં નકરીઓ રખીઓ યેહ યાદ નામાં—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર કીતા હુકમકે જાઓ,
જલદી કરો તયારી ગફલત તુમ્હી ન લાઓ;
સામાન સબ સફરકા તંબુ બડે સીલાઓ,
રાઝા બરાત સબકી સરકારસે લીજાઓ—સુનયો.
કીતા હુએ તર કલમકો લીખનેકો હાઝરીકો,
આએ કઇ સીપાહી સબ સેર બાજરીકો;
મહીના દીયા બંધાકર જાવંડે હુએં ચાકરીકો,
બેકારથે તવાયાં આતી હુએ ભાકરીકો—સુનયો.
બએઠે હુએં યું લીખનેકો બખશી ઓર ખાનસામે,
સવદા યેહ હુએ નકદકા દેતે હુએં લાલ જામે;
શોહરત હુઇ મુલ્કમેં આએ સીપાહી ધામે,
અસવાર ઓર પયાદે લીખતે હુએં સબકે નામે—સુનયો.
કઈ પલટનાં ફીરંગ્યાં ગાડદી કઈ લીખાએ,
તુરકી અને પંજાબી ચેહેરે સભોં દીખાએ;
ગોરે મુગલ ને અગદી કઈ રોહેલે બુલાએ,
સબ શેખ ઓર સયદકો લે હાઝરીમેં ધાએ—સુનયો.
હબશી અને વીલાયતી કીતે પઠાન હીંદી,
ખોસી અને સરાયાં કછી ને બહોત સીંદી;
બેબારથે મલીકાં મીસરી ને ખુબ શીદી,
ઓર જમ હીમ્મત સભોંકા મારેં પટનકા ગીદી—સુનયો.
ઘોડે કઈ ઈરાકી ટાંગન ખચર ઓર તેઝી,
તુરકી અને અરબ્બી ભલપનમેં ખુબસે જી;

ઝીંન પોશા ખુબ સજાયા અસવાર હુએ મીઝાજી,
સુલતાન દેખ ઉનકો હોતે હુએં ખુબ રાઝી—સુનયો.
પાખર જહલુમ બકતર ખાસે સજુકી ધજ હુએ,
હથીઆર સબ બરાબર લગતે અજબ યેહ સચ હુએ;
રૂપીએ નકદ મીલે હુએં સબકો સો વોહ ગરઝ હુએ,
કરયો નમક હલાલી અપનોંકો સબ ફરઝ હુએ—સુનયો.
ઝરબફ્તકે નીશાનાં હાથી ઉપર ચડાએ,
લાયકયે હાથીયોંકે ઉનકો સો લે બીઠાએ;
ઘોડોં ઉપર નીશાનાં નીલે ઓર લાલ પીલે,
દોચાર પંજ હઝારાં ગુલશનમેં લાલ ખીલે—સુનયો.
લશકરકી હોલ સુનકર રાજા કરે શું હીલે,
સુલતાનકી ઝરબસે બંદ હોગએ હુએં ઢીલે;
ઊંટોં ઉપર નકારા ઘોડોં ઉપર હુએં ડંકે,
અસવાર સબ જલદ હુએ સોદી સીપાહી બનકે—સુનયો.
હુએં નામવાર અમીરાં જીનકે મુલકમેં સુનકે,
ઈસલામપરથે કાયમ બાંધે કમર હીમતકે;
યારબ ફતાહ તુ દીજે સબ યું દોઆએં કરતે,
ઢલતી ચંવર જીન્હોંપર ગરમીસે હોતે પંખે—સુનયો.
પ્યાદે અછે જમા હુએં કઈ બેરકાં હઝારોં,
સફ બાંધકર બરાબર આકર ખડે કતારોં;
વારીદ હુએ વકતપર યેહેરે લીખાએ સારોં,
અબ તોડતે રૂપેકો હાઠોં અને બઝારોં—સુનયો.
બાજે કઈઉન્હોંમેં કયા બાજતેથે ખાસે,
પરધમ અને કીનાટક કગા બાજતેથે તાસે;
તોડે નકીરી બાજે સુરનાઈ ઓર કાંસે,
રાજાકો ગીઝનર્વાકે આતે ચલે હુએં જહાંસે—સુનયો.
બંદુક બાંન ટટી હતનાલ કઇ કીએ હુએં,
તોપોં ને શુતર નાલાં સબ બાર કરલીએ હુએં;
ગાડે કઇ હઝારોં દારૂકે ભરલીએ હુએં,
કઇ જાઝમાં કનાતાં શમયાને કઈ સીએ હુએં—સુનયો.

સામાન લશકરી સબ બહોત બાંણીએ બકાલી,
કસબી અને કંદુયાં હુએ બહોતસે પખાલી;
ચલને ઊપર સફરકે સબકો બડી ખુશાલી,
સાહેબ કરમ કીયા હુએ પએસે અનાજ પાલી—સુનયો.
લશકર હુવા જમા સબ સુલતાનકે હુકમપર,
બુલવાએ સબ નજુમી આએ હુએં ચલ સુખનપર;
દેખા નજુમ ઉન્હોંને સાઅત બતાઈ ખુશતર,
કહેને લગે નજુમી ચડયો ઈસી વકતપર—સુનયો.
સુલતાન ગઝનવીશાહ તયાર હોકે આએ,
માંગે દોઆ ખુદાકી પગ પાગડીયાં બાએ;
આપી ચલે હુએં ચડકર લશકર સભી ચડાએ,
ચોબદાર ઓર જુલુસાં નઅરે યું કરકે આએ—સુનયો.
લશકર નીકલ શહેરસે ડેરે બાહેર દીએ હુએં,
ઉતરે સભી મીસલપર જહીંહે ખડે કીએ હુએં;
ખચ્ચર ઓર ઊંટ ગાડે ભરકે રૂપીએ લીએ હુએં,
બારા બરસકા સામાં સુલતાનને કીએ હુયેં—સુનયો.
દોચાર દીન રહે વાં સામન સબ મંગાયા,
બારૂત ઓર ગોલા તયાર સબ કરાયા;
સામાન સબ બરસકા પોહોંચ કહીં ભરાયા,
લે ફતહા જંગ નકારા ફેર કુચકા બજાયા—સુનયો.
લશકર ચલા ઉપડકર રાજા ગએ હુએં રોતે,
દીલમેં પડી હુએ દહેશત ટુક નીંદ પુર ન સોતે;
સુનકર હુએં દાનકે વોહ નાહક ઉમરકો ખોતે,
સુલતાનકા હુકમ હુએ મારે બડે ઓર છોટે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું બખશીકો અબ બુલાઓ,
લે હાઝરી સભોંકી સબકો નઝરમેં લાઓ;
દફતર ઊપર શુમારાં સાબીત કરો ગીનાઓ,
કીતના ચડા કલમપર હમકો સો સબ સુનાઓ—સુનયો
બખશી વઝીર મીલકર લે હાઝરીકો આયે,
અસવાર ઓર પએદલ સબકો વહાં બુલાએ;

લીં હાઝરી સભોંકી દફ્તર ઊપર ચડાએ;
પંજ લાખ પંજ હઝારાં સુલતાનકો સુનાએ—સુનયો.
ઈતના કલમ ચડાયા લીખના હજુથા જારી,
આતે નવે સીપાહી હોતી હુએ ફઓજ ભારી;
બુઢે અને જવાનાં બાલક નહને સવારી,
સીપરશ હીરોલકી સબ મીઠીકો ફઓજદારી—સુનયો.
કસબીથે કઇ સુનરકે લશકરમનેથે શામલ,
આલીમ ધને નજુમી કીતે હકીમ દોહલ;
મીલતાથા રોઝમરરા સરકારસે મુદાખલ,
રોઝગાર વોહ બડાથા ખાતે ગહુ ઓર ચાવલ—સુનયો,
બેપારથા બહોતેરા નકદા નકદકા જારી,
અટકાવ કુછ નથાવાં મીલતીથી ચીઝ સારી;
કરતેથે યું દોઆ સબ સુલતાનપર હુએ હારી,
ખએરાતવાં હમેશા સરકારસેથી જારી—સુનયો.
કરતીથી ફઓજ મંઝીલ હરરોઝ નહીંથા ખાલી,
હર તાઝગી સીપાયાં ખુશબોસે મુખ હુએ લાલી;
છે કોસકે ગીરદમેં હોતા મુકામ આલી,
ઉડતા નકદ રૂપ્યા સબકો યેહી ખુશહાલી—સુનયો.
લશકર બડી ઝરબકા કીસ ધુમસે ઉડાવે,
અંદધોર હુએ ગરદકા હાથી નઝર ન આવે;
ચમકાર બરછીયોંકી બીજલીકી જું દીખાવે,
દહેશતસે કાફીરોંકા સીના તરક હોજાવે—સુનયો.
ખલબલ પડી હુએ હીંદમેં પુરબ પછમ યું ભાગે,
રાજા જીવે મુલકકે હએબત સભોંકો લાગે;
સબકો પડી અપસકી સોવે નહીં યું જાગે,
સુલતાન ગીઝનવીકી આઈ હુએ ફઓજ આગે—સુનયો.
ભારી કડકકી શોહરત રાજા સભોંને જાની,
કસબી હુએ સબ તરેહકે ફીરતી નહીં અધાની;
લાખોં શુમાર ફઓજાં પહોંચે વાં પાની,
દહેશત પડી સભોંકો કારાની અને રૂતાની—સુનયો.

માલુમ હુવા હુએ સબકો જાતી હુએ ફ્રઓજ હીંદપર,
તીરત બડા ઊન્હોંકા પરભાસ ઊસ પટનપર;
ઈસલામ વાં જગાના સુલતાનકે હુએ દીલપર,
મારેંગે બુતપરસ્તી સબ કતલેઆમ કરકર—સુનયો.
રાજા મીલે હુએં સારે કાગઝ સભોંકે આવે,
તીરતકા ગમ ઊન્હોંકા અન પેટભર ન ખાવે;
રસતે બીકટપે જીતને લશકરસો વાં જમાવે,
જાતી હુએ ફ્રઓજ હીંદપર જાને કીધર ન પાવે—સુનયો.
જાસુસ ગીઝનવીકે દવડે શીતાબ આએ,
રાજાઓંકી હકીકત સુલતાનકો સુનાએ;
દુશમનહો આએ સારે લશકર ઊન્હોં મીલાએ,
નદીયાં જીતની ખુદીથીંવો તીત સબ બંધાએ—સુનયો.
સુલતાનને શીતાબી સારી સુના બુલાઈ,
રાજાઓંકી હકીકત ઊનકો સભી સુનાઈ;
રસ્તા યું બંદ કીએં હુએં કયા હુએ સલાહ અએ ભાઈ!
દુશમન હુએ યેહ સારે પુછો કીસે ન જહાઈ—સુનયો.
કીતી સલાહ સભોંને લાગે યું બાત કહેને,
સુલતાનકો હીમતકા લાગે જવાબ દેને;
કીતી હુએ ફ્રઓજ ભારી ખરચે રૂપે તમુને,
મારો ઉન્હોંકો ચલકર દીતી સલાહ હમુને—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો અબ નહીં અપનેકો ડરના,
જાના હુએ હીંદ પટનપર જહગડા ઉન્હોંસે કરના;
રસ્તે બીકટ છુઠાકર પીછે કીલ્લેપર ચલના,
હોવે રૂજુ અપનેસે થાના સભોંમેં રખના—સુનયો.
ચલ કુચકર કટકપર સુલતાન ચડકે આએ,
રસ્તે જો બંદ કીએથે જહગડા સો વાં મીલાએ;
બંદુકે તોપ પાડાં હતનાલ સબ ચલાએ,
દીતી હીમત ખુદાને ઘોડે ઊડા જહુકાએ—સુનયો.
પાઈ ફ્રતાહ ઊન્હોંસે રસ્તેકા કર ખુલાસા,
રાજા છુપે કીલ્લેમેં છોડી ઊન્હોંને આસા;

સુલતાનસે લડનેકા દેખા ઈન્હોં તમાશા,
અફ્સોસ કરકે બએઠે પડયા ન ઉનકા પાસા–સુનયો.
રાજા અંદર કીલીકે સુલતાનશાહને ઘેરે,
મીલજાઓ તો બચાઊં દેતાહું ફુંક ડેરે;
હમરાહ નકો પટનકા તાબે તુમ્હીં હો મેરે,
બુત તોડને પટનકે સબ પાડને હએં ડેરે–સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સબી મીલકે રાજા આઓ,
જી હએ તુમનકો પ્યારા ઈસલામ જલદી લાઓ;
નહીંતો મુજહે સવેરા હર સાલકા ભીજાઓ
દેતાહું ફુંક ડેરે પટન તુમ્હીં નઆઓ–સુનયો.
રાજા મીલે હએં આકર લાચાર વે હુએ હએં,
ચલયા ન ઝોર ઊનકા દીલમેં કુડ મુએ હએં;
કીતે રહે મુનાફીક હમસે સો જલ મુએ હએં,
દેખો તુમ્હીં ઊન્હોંકો ગફલતમને રહે હએં–સુનયો.
રાજાઓંને કહા યું હમરાહી હમ ન કરયેં,
તો હએં સબ તુમ્હારે ખીદમત તુમ્હારી કરયેં;
અફસોસ અબ પટનકા દીલપર હમેં ન ધરયેં,
સોગંદ હમેં ધરમકી તુમસે કભી ન ફીરયેં–સુનયો.
સુલતાનશાહ ખુશીહો લશકરકો કુચ કરકર,
મુનકર જો થે વોહ સારે કીલ્લાહ રહે પકડકર;
અબ મોરચા ફીરાદો તોપોંકી માર કરકર,
દેવે ખુદા ફતાહ અબ તકવા દીલોંમેં કરકર–સુનયો.
હમલા કીએ શીતાબી તોપોંકી માર ભારી,
વાં મોરચે જમાએ બાંડા કીએ હએં જારી;
ચંદરોઝ હએ અટકકર કીતી સુરંગકી તયારી,
દીતી અલગ ઊડાકર રાજાકી ખાઈ સારી–સુનયો.
રાજા જીતેથે મુનકર સારે ઉસી કીલ્લેમેં,
કીલ્લા બડા જબરથા મારવાડકે ઝીલેમેં;
લડના ઊન્હોંને છોડા દુજેરવા મીલે હએં,
પટનકી પેરવીકર લશકર સો લેચલે હએં–સુનયો.

થાના સભી બીઠાકર સબ મુનકરોંકો કાડે,
ખોયા મુલક ઊન્હોંને પએસોંસતી વોહ હારે;
સુલતાનને ખઝાના બહોતસે ભરે હુએ ગાડે,
કર કુચ ઊસ જગાસે આતી હુએ ફ્ઓજ મારે—સુનયો.
રસ્તેમેં શહેર ભારી "જએસલમીર" આયા,
રાજાકા વાં અમલથા લશકરકો લે જહુકાયા;
રાજા પડા ફીકરમે અફસોસ ઊસને ખાયા,
રાનીને દી દીલાસા સમજાહ઼ા ઉસે મનાયા—સુનયો.
સુલતાનશાહકી ખુબી થી સાહેબે જમાલ,
રાનીને સુનકર સુરત લીથી સભી નીકાલ;
નઝરોંમને અપસકે રાખીથી યું સંભાલ,
ઊસકી હીમતસે રાની ડરતી નહીં ખ્રતાલ—સુનયો.
કીલ્લેકે ખોલ જહાંપે સુલતાનકો બુલાએ,
કીધુસ મસે બુલાકર વોહ શહેરમેં લેઆએ;
મહેલાત પર ચડાકર ખુશ જગાપર બીઠાએ,
રાની કોરનશ બજાકર સુલતાં હુઝુર આએ—સુનયો.
રાની લગી યું કહેને યેહ શહેર હુએ તુમ્હારા,
તુમકો કોરનશ બજાના યેહ કામ હય હમારા;
તુમસે ન કુછ તફાવત રખતે નહીં જુદારા,
દેખેં દરસ તુમ્હારા કરતે હંય હમ ગુઝારા—સુનયો.
સુલતાન કહે અએ રાની દેખે નહીં તુમનકો,
હમસે બડા તફાવત દેખે સો કયું હમનકો;
નીકલે નહીં કભી હમ લેકર કટક ફીરનેકો,
રાખા વીરદસો કયું કર દેખે બગએર હમનકો—સુનયો.
સુલતાનકી શીકલકો રાનીને ખુશ કરીથી,
ચીરત ઉસી શીકલકો દીવારપર જડીથી;
કીતને રૂમાલ અંદર ઢાંકી સો વાં ધરીથી,
સુલતાનકો દીખાઈ વાં રૂબરૂ ખડીથી—સુનયો.
સુલતાન દેખ શીકલકો રાઝી હુએ દીલોંસે,
શાકીર ખડે અપનપર લડના નહીં ઉન્હોંસે;

હરગીઝ યું. બે વફાઈ હોવે નહીં જીન્હોંસે,
સોંપા મુલક બહાલી ડરયો ન અબ કીનોંસે—સુનયો.
રાનીકા કર રઝામંદ સુલતાન ચલે વીદાહો,
લશકરકે કુચકી અબ તઈયારીમેં ખડેહો;
જલદી કીયા નકારા લશકરકા અબ ઉડાઓ,
ચડકર ચલે મીઠેખાં સારે હરદીલ લેઆએ—સુનયો.
સુલતાનને ખુશીસે લશકર તભી ચલાયા,
મુનકર જીતે રહે થે અફસોસ સબને ખાયા;
હમરાહીકા પટનકે આગેસો કોઈ ન આયા,
સુલતાનને સભોંકા રાહમેં ઝરબ દીખાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીકર સબ પીછેકી અબ મીટાઈ,
રાજાસતી પટનકી ફઓજાં સભી ખપાઇ;
"જએસલમીર" કી રાની માફી ઉને કરાઈ,
બાજે હએ શાદનામી મીસરી ખડી બટાઈ—સુનયો.
કાગઝ સભી કીલોંકે કાસીદ લીએ યું આએ,
વાંચે સો અબ પટનમેં રાજાકો સબ સુનાએ;
જએસલમીર બચાયા દાના સભી બીડાએ,
મીલગએ જીતે બચે હંય દુજાંકા સબ હટાએ—સુનયો.
પટનમેં હર હમેશા લશકરકી બાત આવે,
રાજા અએસી ફીકરમેં અન પેટભર ન ખાવે;
સામાન સબ તરહકે કીલ્લોંમને જમાવે,
દારૂ અને બંદુકાં ગોલે કઈ ધડાએ—સુનયો.
હએબત રહા પટનમેં વોહ "કુંવરપાલ રાજા,
રાજા આકા લીખે ખત તીરથકી રખયો માંઝા;
પટનકે અબ કીલ્લેકા મુજાહકા નહીં હએ આસા,
સુલતાન ગીઝનવીકા લશકર હયે બહોત જહાજહા-સુ૦
રાજાઓંને પડે ખત મસલત સભોંને કીતી,
પટનકીં સબ હકીકત કાનોંસે સુનકે લીતી;
તીરથકા લાજ ઉનકા ફઓજાં જમાઓ કીતી,
સુલતાનસાહસે છાની પટનકા ભેજો દીતી—સુનયો.

પહોંચી સકાત સારી દાખીલ પટનમેં મીલકર,
સુલતાનશાહસે છાની રાતોંકો ગએ નીકલકર;
રાજાને કી ખુશાલી ઉતરે હુંએ વોહ મીસલપર,
કહેતા હયે અબ ઝબાંસે લડના મુજહે હુએ ચલકર—સુ૦
પટનમને કડકકી હોતી ચલી હુએ ભરતી,
અસવાર ઓર પએદલ આવે નઝર ન યરતો;
દફતર ઊપર ચડાયા એક લાખકી હય ભરતી,
રાજાકી કમ દીસા હય આખીર હોવેગી પડતી—સુનયો.
સંકાતકે ખરચકો કટગએ હઝાર થએલી,
ઉતરે હુંએ સબ જગાપર દેહેલી અવે હવેલી;
કઝયા સો કયા બડાયા એક મારનેસે તેલી,
સબ લોગથે જમા વાં સારે પટનમેં ભેલી—સુનયો.
સારી સકાત મીલકર રાજાકો કહે સુનાયા,
તુબા હુએ રાજ તેરા લશકર નઝદીક આયા;
કીતી ખુદી દીલીસે સુલતાનકો બુલાયા,
ખોદ હુંય મોલ સબકે હકને તુજહે ભુલાયા—સુનયો.
રાજા કહે મેહ કુંવરપાલ સુનયો સકાત સારે,
તકસીર બીન ખતાકે મોમીન ગએ હુંએ મારે;
સુલતાનસેં લડુંગા કરયો યેહ બાત આરે,
લશકરકે લોગ લડકર ફીર જાએંગે બીચારે--સુનયો.
રાજાકો હુએ ગુરૂરી કઈ મોરચે ખુદાકર,
તોપાં રસાનકે સબ કીલ્લે ઉપર ચડાકર?
જંઝાલ બાંડ સારે દુટે નગંજ ભરાકર,
સુલતાનશાહકે આગે બએઠા હુએ યું હીમતકર—સુનયો.
કઇ ભોમીયોંને મીલકર સુલતાનકો સુનાયા,
રાજાને અબ ગટનકે સામાન સબ કરાયા;
બકતર જહુલુમ પાખર બાંડોંસે ગંજ ભરાયા,
તાલાવ ભાલકીપર કઈ મોરચે ચડાયા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું રાજાકી બાત રદ હયે,
લશકર અએસેકા ખોટા સામાન સબ સરદ હુએ;

હાજી મંગલુરીશાહકી અપને ઉપર મદદ હુએ,
યેહ કરીશમા વલીકા કરયો તુમ્હે હીમત હુએ—સુનયો.
લાગે હુંએ લોગ કહેને સુલતાન સામી આકર,
મંગલુરકી હકીકત બાતાં સભી સુનાકર;
સુલતાનકે મુકાબીલ કહેને લગે ફીરાકર,
મંગલુરકો નમાઓ અબ મોરચે લગાકર—સુનયો.
મંગલુર ઓર પટન હુએ દોનોં બરાબરીકે,
ઉનમેં નહીં તફાવત દોનોં સરાસરીકે;
સાલા અને બહેનવી દોનોં અડાઅડીકે,
આતે નઝર ચીરાગાં દોનોં કડાકડીકે—સુનયો.
પટનકા જો કુંવરપાલ જએપાલકા હુએ સાલા,
મંગલુરભી ઉસીકી ઉનકો બહુ તવાલા;
દેવલ ઉપર ચીરાગાં વો દેખતે ઉજાલા,
ખાના પીછું ઉસીકુ જપતે હંયે અપની માલા—સુનયો.
મંગલુર "દેવડારામ" પટનમેં મનાંત,
ગાતે હમેશા બામનં જારી હુએ દીનરાત;
પુજા હમેશા રાજા કરતેથે અપને હાત,
બામન કઇ ખીલાકે દેતે ઉન્હોંકા દાત—સુનયો.
કીતે હુએં ભોમીએ સબ સુલતાન જલદ ચડકર,
મંગલુર અબ પટનકો લેના શીતાબ લડકર;
ઇસલામકો જગાયા સબ કુફ્ર ઝેર કરકર,
પીછે ચલો પટનપર જાવે ફીકર સો ટલકર—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું મંગલુરપર ચડું મએં,
ચંદરોઝ વાં લડુંગા કીલ્લા ફતાહ કરું મએં;
દેવે ખુદા ફતાહ તો થાનાસો વાં ધરું મએં,
લશકરકો ફેર ઉઠાકર પટનસે જા અડું મએં—સુનયો.
લશકર ઉઠાં વહાંસે કીલ્લા નઝર દીખાદે,
કર ભોમીયા હરોલી ગીરયાં ચલે હુએં આડે;
મુનકર સભી મુનાફીક રસ્તેમેં બહોત મારે,
"કામીસર' કાડડેપર આકર નશાન ગાડે—સુનયો.

મંગલુરકે ગીરદકી સારી ઝીરાઅત લુટી,
દાના જો પક રહાથા રહેનેદીયા ન મુઠી;
બસ્તી વો ભાગ સારી કીલ્લે અંદર સો બએઠી,
રાનીને મહેલ છોડા નીચે ઉતરકે બએઠી—સુનયો.
જએપાલ ઉસ ફીકરમેં અફસોસ દીલમેં લાયા,
બલવા જો થા પટનપર મંગલુરપર કયું આયા;
સબ ભોમીયોંને મીલકર સુલતાનકો સીખાયા,
જાતા કટક પટનપર મંગલુર કયું ફીર આયા—સુનયો.
જએપાલને અપસકી સારી સેના બુલાઇ,
કીતી સલાહ સભોંને એકાત પડ બીઠાઈ;
યેહ વકતકો સંભાલો કરકે અબ કુછ ભલાઈ,
કરયે નઝર ખઝાના રખયે સુલુક ભાઈ—સુનયો.
જએપાલને કહા યું ડાપન સો અપને કીંજે,
મીલએ સો ગીઝનવીસે પએસા જો બહોત દીજે;
હોવેગા ફેર જો માલુમ દીલમેં સમજહકે રખીયે,
પડતી બલા પટનપર સરપર અપન કયું લીજે—સુનયો.
જએપાલને શીતાબી યેહ મામેલત દવડાઈ,
દીવાન સારે ભેજે હીકમત ઉને લડાઈ;
સુલતાનસે વોહ મીલકે જા બાંદરી કરાઇ,
રાજાકો આવનેકી બાબત સભી ઠએરાઇ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ફેર ચવકી શબકો જાવે,
જએપાલકો ચડાકર મેરે હુઝુર લાવે;
શાકીર હમીં તુમનપર ઝર માલ બહોત લાવો,
ફેર રૂબરૂ સમજહકર અપના સો હે ચુકાયો—સુનયો.
દીવાન જા શીતાબી જએપાલકો ચડાયા,
મતલબથા ઝમીનીકા ઉસકો સો કહે સુનાયા;
ગાડોંમે ભર ખઝાના કરને નઝરેકો લાયા,
સુલતાનકે હુઝુરી આ કોરનીશ બજાયા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને સુલતાનશાહ સુનો તુમ,
તાબે જો હએ પટનકે ઉસકે હમરાહ રહે હમ;

સમજહો તુમ્હીં પટનસે મારે નહીં હમેં દમ,
શાકીર હુએ તુમનપર હમેંકો નહીં હએ કુછ ગમ—સુનયો
કહેને લગે વઝીરાં સુલતાં સુલુક દીજે
દેતા હએ ઝર બહોતેરા સબ હાથ કરકે લીજે;
ચલયેં સો અબ પટનકો દીલમેં સમજહકે રીજે;
પાની ભરા બહોતેરા પીવાએ ઉતના પીજે—સુનયો.
સુલતાનને લીયા ઝર નસીહત ઉસકો કીતી,
બએઠે તુ ઘર પકડકર હમને ભલાઈ કીતી;
તુજહકો વીદા કીયા અબ રાઝી રઝા સો દીતી,
રાજા ચલા ખુશીસે મીસરીકો ઘોલ પીતી—સુનયો.
કર કુચકા નકારા મંગલુરસે ચલે હએ.
પટનકે આ મુકાબીલ મએદાનકર પડે હએ;
લશકર સો વાં જહુકાયા જહીંડે ખડે કીએ હએં,
રાજાકે મોરચોંસે તોપાં લગા અડે હએં—સુનયો.
મએદાન માઈ હાજત મએલાન ત્યાં હુવા હએ;
સુલતાનને બુલાકરં બખ્શીકો યું કહા હએં;
રસ્તેમેં ફ્રઓાત ઝખમી કીતના સો કહે હુવા હએ,
દફ્તર ઉપર ચડાઓ ઝખમી અને મુવા હએ—સુનયો.
બખ્શી લગે લીખનેકો સારા કલમ ચડાયા,
પએદલ સવાર ઘોડા મીલકર શુમાર લાયા;
ઝખમી ઓર મુવોંકી જુમલા બેરીઝ લાયા,
જુમલા હઝાર બાઈસ સુલતાનકો સુનાયા—સુનયો.
રાજા કહે પટનકા મુલતાનસે લડુંગા,
તાલાબ "ભાલકે પર જાકર અભી અડુંગા;
કરના હુએ જંગ હીમતસે દીલમેં સો ના ડરૂંગા,
તોપાં ને બાંણ લેકર સામી સો જાયરૂંગા—સુનયો.
લડનેકી જો તયારી રાજાને સબ કરાઈ,
બકતર જહુલુમ પાખર સારે સજુ બનાઇ;
આપી સવાર હોકર સંકાત સબ ચડાઈ,
તાલીબ ભાલકેપર દઓજાં વહાં જમાઈ—સુનયો.

સુલતાન શાહને દેખા રાજા યું ચડકે આયા,
અસવાર ઓર પએદલ સારા કટક લેઆયા;
સુલતાનને કટકમેં ચોબદારોંકા ફીરાયા,
રનજીતકા નકારા ફેર હોંકે ખુશ બજાયા—સુનયો.
સુલતાનશાહ ચડે હુએ લાખોં કટકકો લેકર,
માંગે દોઆ ખુદાકન પગ પાગડીમેં દેકર;
લોગાં મીલે કટકકે તોપાં ચલાઇ કહેકર,
કહેતે હુએ યું ઝબાંસે દેવે ખુદા ફતાહકર—સુનયો.
દોનોં તરફસે જારી તોપાં ને બાંણ છોડે,
ઉડતે હુએ દો તરફે પ્યાદે ને ઊંટ ઘોડે;
બાદશાહકી ફઓજ ભારી રાજાકે લોગ થોડે,
તોપાંકી મારસીતી કીતને મુએ હુએ ઘોડે—સુનયો.
જંગલ બાણ તોટે તોપાં ને તીર છુટે,
સરસાઈ બાદશાહકી રાજાકે લોગ ખુટે;
ગોલ બાંધકર ખડેથે હોકર જુદે વે ફુટે,
રાજાકે તઇં મુવે હુએં રોવે ને સરકો કુટે—સુ૦
સુલતાન કહે અએ યારો તોપાં સો મત ચલાઓ,
દેવે ખુદા જી સંકો ઘોડેસે લે મીલાઓ;
બરછી ન તીર ભાલે તલવાર અબ બજાઓ,
હાજીકી યું મદદ હુએ રાજાકો લે ઉઠાઓ—સુ૦
કર યાદે હક નબીકો ઘોડે દનોં ઉઠાએ,
દીન દીન કર મોહમ્મદ લશકરમેં જા જહુકાએ;
મારે હુએં કાફીરોકો લહુ રગત બહાએ,
દીતી ફતાહ ખુદાને સબ મુનકરાં દબાએ—સુનયો,
સુલતાન જંગકો જીતે રાજા યું ભાગ છુટા,
રાજા કો રન છુડાકર લસકરસો બહોત લુટા;
ભારી હુવા ફતાહજંગ ઈનસાન બહોત તુટા,
રાજાને ફેર સમજાહકર પકડા તલાવ મુટા—સુનયો,
બાદશાહને ભાલકેપર આકર જહીંડે સો ગાડે,
ઝખમી ને ફઓતીઆં સબ સબકો કબરમાં ગાડે;

સુલતાનકે દસ હઝારાં રાજાકે બહોત મારે
સુલતાનશાહ ખુશીસે ફેર શાદમાને જહાડે—સુનયો.
રાજા પડા તલાવેં બએઠા હીમત પકડકર,
ગમ છોડ માયેલેકે બાંધી કમર જકડકર;
બીસ હઝાર દોસો મારે ગએ લડકર,
બીલકુલ હઝાર ચોબીસ મરહુમ ઝખમી મીલકર—સુનયો.
સકકાત જો રહીથી સબને સલાહ બતાઇ,
રાજા તુ અબ સમજહજા તેરી સો હુએ ઘટાઇ;
લાખોં રૂપઈ તુ દેકર કરલે સુલુક ભાઇ,
તેરી દસા કઠણ હુયે સબકે તઈ જડ ખુદાઈ—સુનયો.
મારે ગએ સકાતી તુજહકો ન મેહેર આઇ,
ભુલી નહી હમનપર તેરી નહી હુએ જહાઇ;
કર તુત તંઇ કયા હુએ બાદશાહકી ફઓજ આઈ,
મારેગએ ન છોડે બુટી કરેગા રાઈ—સુનયો.
રાજા સમજહકે દીલમેં કહેને લગે કે જાયો,
સુલતાનકે હુઝુરી જાંકર મુજહે બુલાયો;
લાખાં રૂપઈ કુબુલું મુજહ રૂબરૂમેં લાયો,
હોવે સુલુક અપના યેહ વકતકો બચાયો—સુનયો.
ચારન ને ભાટ મીલકર સુલતાન પાસ આએ,
રાજાકે ચુકનેકી અબ મામેલત લેઆએ;
લાખોં રૂપઈકી લાલચ સુલતાનકો બતાએ,
માનો સુખન હમારા દોનોકો યું ભુલાએ—સુનયોં.
સુલતાનને યું સુનકર દીતા જવાબ ઉનકો,
તુમતો હુએ ભીકારી અબ કયા કહું તુમનકો;
ઝર માલકી તલબ નહીં દરકાર નહીં હમનકો,
કલમા પડે નબીકા મએં છોડદું સભોંકો—સુનયો.
ચારન ને ભાટ દોનોં હોકર ખીજલ વલે હુએં,
દાલી નહીં ગલી વાં રાજાસે આ મીલે હુએં,
સુલતાન સુખન સુન દીલમેં બહોત જલે હુએં,
રાજાકો સબ સુનાયા સુલતાનસે જો સુને હુએં—સુનયો.

સુલતાનશાહ કહેતે હુએં કલમા પડો તો છોડું,
દરકાર નહી રૂપઇકી ઈસ કુફરેકા મએં તો ;
પટનેકે અબ કીલ્લેકા ગોલોંસે માર ફોડું,
ડેરોંકા સબ તુડાકર મકકાર મસીયત જોડું—સુનયો.
રાજા યેહ બાત સુનકર કહેને લગા લડુંગા,
મુજહકો હીમત લડાઈકી કલમા સો ના પડુંગા;
સામાન હુએ બહોતેરા દારૂસે ના ડરૂંગા,
આકર પડેગી સરપર આખીર સો મએં મરૂંગા—સુનયો.
રાજાકે વે હરોલી થે ભેલી દોનોં ભાઈ,
વે "બેગરા" "હમીરા" સીપરસ ઇન્હોંકા આઈ;
રાજાકા પ્યાર ઉનપર બુજહે ઉન્હોંકો જહાઇ,
દોનોંને કર હીમતકો તોપાં સો ફેર ચલાઇ—સુનયો.
ચુકા નહીં પટનકા લાગી લડાઈ હોને,
દીન રાત હુએ ધમાધમ પાવે ન કોઈ સોને;
રાજા સદક ન લાગા હુએ બહોત રોને,
વોહ બેગરાં હમીરાં લડતે હુએં ભાઈ દોને—સુનયો.
રાજા ખડે તલાવેં સુલતાન ભાલકેપર,
હોતી હુએં નીત લડાયાં પટનેકે કીલ્લેપર;
રાજાકો હુએ ગુરૂરી બીસયાર મોમીનોંપર,
ગ નહીં કીનોંસે લાંબી પડે દોનોંપર—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સારી સેના બુલાકર,
રસ્તે પટનેકે બાંધો સબ ચઓકીયાં બઠાકર;
લેવે નહીં કીસીકો કીલ્લા અંદર બુલાકર,
કરને હલાં અપનેકા ચવગીરદસે ઉઠાકર—સુનયો.
સુએ વઝીર મીલકર સબ ચવકીયાં બીઠાયાં,
રસ્તે જો થે પટનેકે સબ મારગાં બંધાયાં;
દસ દસહઝાર પએદલ સબ બેરકાં લડાયાં.
આગે પટનેકે જહાંપે હોતીચલી લડાયાં—સુનયો.
રસ્તે યું બાંધનેકી રાજા ખબર મંગાઈ,
દોનોં વોહથે હરોલી બુજહે ઉન્હોં ન કોઈ;

વોહ બેગરા હમીરા સસરા અને જંવાઇ,
ઉનેકો કહા ચડો તુમ ઇસ ચવકીયાંપે ભાઈ—સુનયો.
વોહ બેગરા હમીરા હીંમ્મત ઈન્હોંને કીતી,
ચવકીં કે મારનેકો સાતી સો ફ્ઓજ લીતી;
દીનકો રહે હુએં દબકર પડને સો રાત દીતી,
ગફ્લતમેંથી જો ચવકી જાકર સો ઘેર લીતી—સુનયો.
જાગી હુએં ચવકીયાં સબ કીતી ખબર યું દારી,
બાંધી કમર સભોંને લડનેકી હુએ તયારી
હોને લગી લડાઇ વોહ ચવકીયોંપર ભારી,
તલવાર બરછીયોંકે લગતે હુએં વાર કારી—સુનયો.
ચવકયાંથી પાંચ કાયમ લાગી લડાઈ હોપર,
ઝખમી હુએ હઝારાં નહીંથા હીસાબ સોપર;
ચલયા હુએ ખુન અએસા પાની ચલે હુએ જહુ પર,
વોહ બેગરા હમીરા ખા ગએ શીકસ્ત આખર—સુનયો.
વોહ બેગરા હમીરા કરકે દગા ગએ હુએં;
મુરસાઈમેં અપસકે આપીં અકડ રહે હુએં;
મારે હુએં ચવકીયોંને ભુંડે સો હો પડે હુએં,
ઈનસાન કઇ તુડાકર ઠંડે સો હો પડે હુએં—સુનયો.
બાદશાહકી ચવકીયોંકે જીતને ગએથે સારે,
ખોદે હુએં ગંજ શહીદાં પહેલે સભોંકે ગાડે;
જાગે હુએં પીર હોકર સાબીત હુએ વે સારે,
લશકર સભીને મીલકર રાજાકે નામ પાડે—સુનયો.
સારે વઝીર મીલકર બાદશાહસે અરઝ કીતી,
રાજાકી ફ્ઓજ કીતની ચવકીને માર દીતી;
ચવકી કે લોક થોડે સખતી ઉન્હોંને કીતી,
ચવકી ઝબર કરો અબ રાજાને હુઓંસ કીતી—સુનયો,
બાદશાહને ફેર સમજાહ કર તીન ચવકીયાં ઉઠાયાં,
મઝબુત દો જગાપર કાયમ સો લે બીઠાયાં;
તાકત રાજાકો કયા હુએ અબ કર સંકે લડાયાં,
મલઉન બેગરેને ખાઈ હુએ તવાયાં—સુનયો.

મઝબુત ચવકીયાં દો રાખીથા વાં કીધરકા,
લશકર જો કુલ પડથા રાખીથીં એક ઉધરકા;
દુસરી હુએ તલાવનીપર બારાઈએ ખાઝરકા,
જાને ન કોઈ પાવે હમરાહીકે પટનકા—સુનયો.
દોનોં તલાવ ઉપર લડના હુએ રોઝ જારી,
મરતે હુએં લોગ કીતને ગોલોંકી માર ભારી;
લગતે હુએં મોરચોંમેં આકર યું ઝખમ કારી,
હરરોઝ હુએ ધમાધમ દીનકા ને રાત સારી—સુનયો.
લડતે તલાવ ઉપર રાજા યું બાંધ બએઠા,
મહીને યું પાંચ ગુઝરે છઠેમેં આના પીઠા;
ગોલોંકે સબબસે રહેતા નહી હુએ નીટા,
મોરચોંકા છોડદેકર આયા હુએ આપ હીટા—સુનયો.
હાજી મંગલુરી આપી બએઠેથે જા અચાનક,
અલસુફશાહકે પાસીં કન કાએકીથી થાનક;
કીતી ઝગા પસંદ વો બએઠે રહેથે કબલક,
રહેના મુજહે ગો યાંપર લગની હુએ અછીરવનક—સુનયો.
હાજી મહેમુદશાહકા યું મઓત અપની સુજહી,
કનકાઈકા નીકાલી સામીં ખડીરે ધુજી;
કનકાઇનો કહા યું કહા જાઉં મેરે શાહજી,
સાનું સુખન તુમ્હારા બુઝુરગહો પીર હાજી—સુનયો.
હાજીને યું કહા જબ ચાચાઇમેં તું જાઇ,
ભેજી તુજહે રોહમને ફીરકર ઈધર ન આઈ;
બએઠે જબલમેં જાકર હીલા ન વહમ લાઈ,
જાતી હું મએં ખુશીસે ભેજી તમુને સાઇ—સુનયો.
ખીદમત મનેથી પુરી ઉસને વીસાલ પાઈ,
હાજી મંગલુરીશાહને અવ્વલ મંઝાલ પહોંચાઇ;
કીતી દફન ઉસીકા તુરબત અછી બનાઈ,
હોતી હુએ માનતા અબ હકને સો વે જગાઇ—સુનયો.
હાજીકે ખતકે ઉપર સુલતાનં મહેમુદશાહ આએ,
કરની જો થી ખુદાકી મીલનેકો અમ ન પાંએ;

યેહ તોડને કુફ્રકો ગીઝની સીતી બુલાએ,
હાજી વફાત પાએ અવ્વલ મંઝીલ પહોંચા—સુનયો.
ઝયારત ઉપર હાજીકે બાદશાહને હીલા નકીતી
રાજાકી ફ્ઓજ સારી આકર સો ઘેર લીતી;
મારે તલાવ ઉપર વાંસે નીકલ દીતી,
રાજા યું ભાગ છુટા સખતી ઉન્હોંપર બીતી—સુનયો.
તલાવકે હીલાપર લશ્કર બહોત મુવા હએ,
મરહુમ કઇહઝારાં ઝખમી કઇ હુવા હએ;
સુલતાનકે હએં ઈતને રાજાકે જો મુવે હએં;
જુમલા હઝાર સોલા રાજાજી મર ખપે હએં—સુનયો.
બડે તાલાબ ઉપર બાદશાહ યું આકે બએઠે.
રાજાકે લોગ ભાગે અંદર કીલ્લેકે બએઠે,
ખાઈ કે મોરચોંમેં કીતે રહે હએં બએઠે;
બંદુક બાણ તોપાં ચલને લગે હએં એખઠે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું હાજીકે પાસ જાઊં,
પહોંચું સો જા શીતાબી લે દસ્તબસ્ત મીલાઊં;
દેખું જમાલ ઉનકા કદમોંમેં સર નમાઊં.
લાઊં બુલા શીતાબી ખાના પીછે મએં ખાઊં—સુનયો.
હાજી વીસાલ પાએ શાહકો ખબર જો આઈ,
દીન તીન ગએ ગુઝરકર ઝયારત ફ્જર કરાઇ;
સુલતાં લગે હએં રોને મરગએ હમારે ભાઈ,
મીલના નહીં હુવા હએ કુદરત અજબ ઈલાહી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ઉનકે બુલાએ આયા.
લાખોં રૂપઈ ખરચકર ઈતની મએં ફ્ઓજ લાયા;
કરની જો થી ખુદાકી મીલનેતઈં ન પાયા,
અફ્સોસો ગમ કીયા હએ દીન તીનલગ નખાયા—સુનયો.
બાદશાહ ગીઝની બોલે પટનકા કુફ્ર તોડું,
બામન ને બુતપરસ્તી મારે બગએર ન છોડું;
ઈસમાલકા ન માને ઉનકે મએં સીસ તોડું,
હાજીકે પાસ જાકે પહોંચુ મએં હાથ જોડું—સુનયો.

કર મોરચોંકા લાગુ જારી કીયા હએ તોપાં,
અંદર ધુસે ધુવેંક હોતી ઝરદ સો ધુપાં;
જંઝાલ બાંણ તોટે કયા છુટતે બંદુકા,
કીલ્લેકી માર ભારી જલગએ ઈનોંકે રૂપાં —સુનયો.
હનોઝ ફઓાત ઝખમી હોતાહએ લોગ જહાજા,
મોરચે હએં ચવતરફસે ઘેરે કીલ્લેમેં રાજા;
લડનેમેં હએ તફાવત હરરોઝ જંગ હએ બાજા,
ભારી કટકકી શોહરત કયા બાજતા હએ બાજા—સુનયો.
લડતે બરસ એક બારે પટન ઉપર હુએ હયેં,
મેખાં યું ભોટ ઉગે ઓર થોડ હુએ બડે હએં;
ફતાહ હજુ હુવા નહીં દીલગીર શાહ હુએ હએં,
રબકી મદદ હુઇ જબ આગેકા શાહ ચલે હએં—સુનયો.
રાજા કહે ઉન્હોંકા સુનયો સકાત સારી,
મોમીનકા મારનેસે લડના હુવા હએ જારી;
ગએ બાર માસ ગુઝરકર લડતે હજુ હએ ભારી,
ચુકી નહીં લડાઇ કાટની હએ ફઓાજ સારી—સુનયો-
સામાન પુર ભરા હએ કીલ્લે અંદર હવેલી,
તીરથકે વાસ્તે પરગટતી સકાત થેલી;
પકતા હએ જું રસોડા ખાતે હએં સારે ભેલી,
લડતે બરસ ગુઝરગએ સાઅત ખડી યેહ પહેલી—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો કબતક અપનલડેંગે,
પરભાસ અબ પટનકા ફતહા સો કબ કરેંગે?
આધી ઉમર ગુઝરગઈ કીતનેક દમ ભરેંગે,
ઉહનેકા લાજ મુજહકા આખીર સો લડ મરેંગે—સુનયો,
લાગે વઝીર કહેને સુલતાં તુમ્હીં કયું ભુલે,
હાજીસે જા મીલે નહીં બારા બરસ યું જહુલે;
દીલમેં કહે અકડકર ખુશયાં મનેથે ફુલે,
માંગો સો જા બશારત ખોલો નીશાન નીલે—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ પ્યાદા સો આપ ચલકર
હાજીકે ફાતેહાપર સારે વઝીર લેકર;

તુરખતકે પાસ પહોંચે બએઠે કોરનશ બજાકર,
અહેવાલ અપના કહેને લાગે હએં રોરોકર—સુનયો.
દીલગીર શાહ હો બએઠે ખાના સો કુછ ન ખાવે;
દીન તીન ચીલ્લા ખીંચા ખાના ન પાની ભાવે;
હાજીસે હુઇ બશારત ફતહા ખુદા કરાવે,
ઉઠના નહીં હુકમ બીન ગર જાં નીકલકે જાવે—સુનયો.
હાજીને દી બશારત સુલતાં બુલાએ તમુકો,
ગફલત તુમને કીતી ફેર ભુલગએ હમુકો;
દીતી ફતાહ ખુદાને માનો તુમ ઐસ સુખનકો,
જુમાકે રોઝ જીતો ફતહા કરો કીલ્લેકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ખાદીમ મએં હું તુમ્હારા,
હમરાહી સબ તુમ્હારી યાં કામ નહીં હમારા;
પડગઈ હએ ભુલ મુજહકો લાચારહું બેચારા,
કરયો દોઆ દીલોસે કટજાએ ગમ હમારા—સુનયો.
હાજીને દી બશારત આવેગી અબ જુમેરાત,
ઉસ રોઝ ચલેગી આંધી હોગા સો બહોત બરસાત;
ઊસ રાતકો જો આવે રાજાપે બહોત આફાત,
લશકર મને તુમ્હારે ખલબલ પડેગી ઊસઘાત—સુનયો.
અએસા કભી હુવા નહીં બારા બરસમેં સુન યાર,
આવે પવન ને પાની ઓર હોવે બહોત અંધાર;
અએસેમેં ધુંડયો તુમ પડતે જો હએંગે દો યાર,
ઉનકો હરોલ કીજો દેવ ફતાહ યું કીરતાર—સુનયો.
ગીરજાએ તંબુ સારે ઉનકા સો ના હાલેગા,
કુરઆન ઉનકે આગે દીવા શમા જલેગા;
જાફર અને મુઝફ્ફર ઉનસે ફતાહ મીલેગા,
કુછભી હીલા જુમાકો રાજાકા ના ચલેગા—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સુલતાં તુમ્હી સો જાઓ,
જો કહેદીયા હમુને સારા નઝરમેં લાઓ;
જહાડો જો શાદીયાને મીરી સો જા બટાઓ,
રખયો ન ગમ દીલોમેં ખાના ખુશીસે ખાઓ—સુનયો.

સુલતાં ખુશી જો હોકર તસલીમ તબ બજાએ,
હોકર ખુશી ચંડ હુએ બશકર મને સો આએ;
ચેહેરેપે રોશની હુએ સારી સેના બુલાએ,
મીસરીકી ખાન કરકે લે નવબતાં બજાએ—સુનયો.
આઇ સો ફેર જુમેરાત આંધી ચલી હુએ આકર,
ડાલે પવનને તંબુ સારે હીલા ગીરાકર;
જાફર અને મુઝફ્ફર જીનકા તંબુ રહાકર,
પકડે હુએ તે ફરાનાં લે રોશની જલાકર—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ ફેર ધુંડનેકો લાગે,
જાફર અને મુઝફ્ફર પાએ ઉન્હોંકો જાગે;
ખુશહાલહો ખડે હુએ ઉનકે તંબુકે આગે,
દોનો યું ભાઈ ઉઠકર કોરનશ બજાને લાગે—સુનયો.
દોનોં યું ભાઇ બોલે સુલતાન ગીઝનવીકો;
હમપર કરમ સો કયા હુયે ફરમાઓ અબ હમનકો;
ઇસ જાએપર શીતાબી આના હુવા તુમનકો,
હમકો ન કયું બુલાએ લાગી પવન તુમનકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું હાજી કહા કરો તુમ,
દીની મુજહે બશારત ઈસમેં સો ના ડરો તુમ;
તુમસે ફતાહ મીલેગી હાથી ઉપર ચડો તુમ,
કરના હુએ દીન કાયમ જહાંપેસે જા ભીડો તુમ—સુ૦
જાફર અને મુઝફ્ફર કહેને લગે દો ભાઇ,
સુલતાનશાહ તુમનકો દેવે ફતાહ ઇલાહી;
આજીઝ બંદે હમી હુએ ઇતની સો કયા બડાઈ,
ચાકર હમીં તુમ્હારે તુમ હો હમારે જહાઇ—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ યું દીલકે બીચ ખેલા,
જીસ વકત કરા નકારા લશકર ઉઠાયા ભેલા;
કોસ પાંચકે તફાવત જાકર મુકામ ડાલા,
રાજા યું કર ખુશાલી અપની ઝબાંસે બોલા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને લશકર સો ફીર ન આવે,
પટનકી હવાંસ કરકે ફીરકર ઇધર ન આવે;

પહોંચે સજ્ઞા ઉસીકા આકર વે માર ખાવે,
બાંકા કીલ્લા પટનકા ઉસમેં દખલ ન પાવે–સુનયો.
પટનકે કાફીરાં સબ ખુશહાલ હોકે ફુલે,
ઉતરે હુંએ મોરચોંસે કરતે હઝાર હીલે;
કરતે ગરમ કમાડાં થંડે કીએ વે ચુલે,
જહાંપોકા ખોલદેકર ગફલતમેં થે વે ભુલે–સુનયો.
બાદશાહને ચુપચપાતે લશકરકા લે ફીરાયા,
વોહ રાતથી જુમાકી સારા કટક ચડાયા;
ગફલતમને વોહ રાજા ફેર આનકર દબાયા,
જહાંપે ઉપર પટનકે લશકરકા આ ભીડાયા–સુનયો.
હાથી મીઠા હરોલી ઉસપર સો હો મરદ હુએં,
જાફર અને મુઝફફર હોવેંગા રંગ ઝરદ હુએ;
પાખર સજા લોહેકી ઉસમે સો વે ગરક હુએ,
પહોંચે નઝદીક આકર જહાંપેરો નહીં ફરક હુએ–સુનયો.
કીતી હલા કટકને વોહ મોરચોંકો મારે,
આઈ પકડ રહેથે ઉનમેંસે માર ખારે;
ભાગે હુંએ સબ કીલ્લેમેં કરકે હઝાર નારે,
સુલતાનકે કટકમેં ખાસે બજે નકારે–સુનયો.
હાથીકા તબ ચલાકર જહાંપેસીતી બડાયા,
મારી ટકર મીઠેને ઉધરકા ખડખડાયા;
જહાંપેમેં થે જો ખીલે હાથી તો થરથરાયા,
હાથીને કરકે નારા અપના યું સર ફીરાયા–સુનયો.
જાફર અને મુઝફફર મ્હાવત ઉપર ગુસ્સેકર,
લાગે ઝબાંસે કહેને હાથીકા લે ફીરાકર;
જલદીસે હોલ દે અબ જહાંપે ઉપર ફીરાકર,
મહાવતને માર અંકુસ હાથી દીયા ઉડાકર–સુનયો.
જાફર અને મુઝફફર દોનોંસે એક આયા,
હાથીકે સરકે ઉપર અપની કમર લગાયા;
એક ઓઠ કર હરોલી હાથીકા સર બચાયા,
હાથીને ફેર ગુસ્સેકર તીસરી ટકર લગાયા–સુનયો.

દીન દીન કર મોહમદ પટનમેં ભીલ પાડી,
રાજાકે ચવકીયોંકા જહાંપેસે માર કાડી;
સુલતાન ગીઝનવીકો બએઠી વાં ફઓજ સારી,
તલવારકી જહમાજહમ હોતી લડાઇ ભારી—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકા હકને ફતાહ કરાયા,
જાફર અને મુઝફ્ફર આગેસે લે ચલાયા;
દોનાં વે ભાઇમેંસે તબ એક કામ આયા,
રાજાકે પાપકા અબ ઘડા સો પુર ભરાયા--સુનયો.
સુલતાનકા હુકમ હુએ અબ કતલેઆમ કીજે,
તલવારસે લે મારો પએસા કછુ ન લીજે;
બેદીન મુનકરોકા પાની મીસાલ પીજો,
કલમા પડે નબીકા જો ઉસકો છોડ દીજો—સુનયો.
પટનકે અબ કીલ્લેકે સારે મકાન તુટે,
ઓર બેશુમાર દોલત સારે સીપાહી લુટે;
મારેગએ હઝારો રાજાકે લોગ ખુટે.
કલમા જીને પડા હુએ મરનેસીતી વોહ છુટે—સુનયો.
કીલ્લેમને બીચોબીચ દોનાં જનાં કો મારે,
વોહ બેગડા હમીરા દોનોકે સીસ પાડે;
ઘોડોંકી ઠોકરોંસે જહાંપેકે બાર કાડે,
મરગએ દોનાં હરોલી રાજા હીમતસે હારે—સુનયો.
રાજાને મહેલ છોડા નીચે સો આકર બએઠે,
ઠએરા ન પગ ઉનહોંકા ડેરેમેં આકે બએઠે;
રાજાકે સાથ શામીલથે સાતસો એખેઠે,
ચાકર ઓર ભાઇ સારે સાથીલીએ હુએ બએઠે—સુનયો.
સુલતાનને કીલ્લેકા ચવગીરદ કરકે ફેરા,
સબ ચવકીયાં બીઠાકર દેવલકો આન ઘેરા;
તોપાં શુરૂ કીયા હુએ પડને લગા હુએ ડેરા,
દેવલમને પુકારાં હોને લગા ઘનેરા—સુનયો.
રાજાને તબ સલાહકી અબ બાંદરી કરાએં,
સારે મકાન છુટે અબ કાહેકો મરાએ;

લાખોં રૂપઇ તો દેકર સુલતાનકો મનાએ
કર સામને શીતાબી જીકા આપીં બચાએં—સુનયો.
રાજાને ભેજ છેવટ ફેર મામેલત કરાઈ.
દેનેકા દેડ અપસકા વોહ બાત લે ઠએરાઈ;
સમજહનમેં લાખ ચાલીસ સુલતાનકો સુનાઈ,
સુલતાનકી સમજહમેં પીછુસે બાત આઈ—સુનયો.
દી ઝામીની નીકાલે હાથીકા માર હોલે,
સુલતાન દેખ ડેરા ખુશહાલ હોકે ફુલે;
રાજા ગએ નીકલકર સોમનાથકો યાં ભુલે,
સુલતાતશાહને દેખા પુતલા ઉધરમેં જહુલે—સુનયો.
સુલતાનશાહ યું બોલે યેહ કયા હુનર બનાયા,
દોરી રસી બનાકર પુતલા અધર ટંગાયા;
કહેને લગે વઝીરા સરમેં લોહા જડાયા,
ફેર ચમક પાના ઊંચા ઉસસે અધર ટંગાયા—સુનયો.
સુલતાનને હુકમ કર છતકા પથર ઉતારા,
જહુલતાથા પુતલા બોહ ઉસકો ઝમીંપે પાડા;
હીકમત ગઈ ઉન્હોંકી વોહ પડરહા બીચારા,
રાજાકે પાપકા અબ આયા નઝર કીનારા—સુનયો.
રાજાકો યાદ આયા સોમનાથ ગએ બીસરકર,
ઉસ વકત કર ઉતાવલ ડેરેસે ગએ નીકલકર;
સુલતાન પાસ જાના દેના રૂપઇ સો દીગર,
સોમનાથકો છુડાના યેહ બાતચીત કરકર—સુનયો.
કરકર સલાહ સભોંને કીતા જવાબ યુંકર,
તુમહો હમારે રાજા હમ હએં તુમ્હારે ચાકર;
હમને યહાં સલાહ કી જાના તુમ્હેં સો ચલકર,
હાત બાંધ જા ખડેરહો સોમનાથ લો છુડાકર—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને હરગીઝ મેરે ન જાના,
નહી કી અપન ભલાઈ જા મુંહ તો કયા દીખાના
મરજાવે તો ભલા હએ ભાવે ન પાની ખાના,
કલમા સો ના પડુંગા દીલમેં બહોત હએ માના—સુનયો.

સકાત સારી મીલકે કહેને લગી એએ રાજા,
સુલતાનશાહસે મીલના રહેવે અપનકી માજા;
મીલેં નહીં અપનતો જીનેકી નહીં હએ આસા,
હમ હએં તુમહારે સાથી તુમભી ચલો એએ રાજા—સુનયો.
સુલતાન પાસ આકર કહેને લગા વો રાજા,
સોમનાથ દો હમનકો રાખો હમારી માજા.
ગુસ્સેસે તોડના મત રખકા ઉસીકા સાજા,
પુજાકા હએ હમારા દંડ લો ઉસીકા જહાજા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું પુતલેકા અબ દીઊં નહીં;
પએસેકી કયા કમી હએ ઉસકા મએં દંડ લઊં નહીં;
પુજાકા હએ તુમહારે તોડે બગએર રહું નહીં,
ઈસલામકી શરત હએ ગફલત સો મએં કરૂં નહીં—સુનયો.
કહેને લગે વઝીરા સુલતાનશાહ વાલી;
પએસા જો લો ઉનહોસે રાજાકો કરદો ખાલી;
ઉનકા યેહ બુત ખીલાના ચુનેકી કર મીસાલી,
ધોકા પીછે ઉનહોકો અપનકો હએ ખુશાલી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સુનયો વઝીર "મીડા" શાહ,
હોવે નહીં યેહ મુજહસે રખયો ન તુમ યેહ આસા;
દંડ લો તુમ્હીં સો બુતકા ફેરકર કરો ખુલાસા,
રાજાસે દંડ લીયા બહોત ફેર કીસે નીયા યું જહાંસા—સુનયો
સુલતાનસે સલાહ કર રાજાકો વાં બીઠાયા,
લેકર સુપારી ઓર પાન રાજાકો વાં ખીલાયા;
સોમનાથકુ જલાકર ચુના કરી બનાયા,
રાજા તુમ્હીં સો ખાયો હએ તુમ્હારી માયા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને સોમનાથ દો હમનકો,
પએસા યું દંડકા સારા હમને દીયા તુમનકો;
રોતે રહે હએ સારે જાવે હુએ ઘરોકો,
સોમનાથ બીન યેહ ન્યામત કમતી નહી હમનકો—સુનયો.
સુલતાનને કહે યું સોમનાથકો દીયા હએ,
રાખા નહીં હમુને તુમને સો નેલીયા હએ;

સોમનાથકા જલાને ચુના કલી કીયા હુએ,
તુમ ખાગએ ઊસીકા મુખવાસ જબ કીયા હુએ—સુનયો.
રાજાઓને સુના જબ સોમનાથ લેકે ખાયા,
મરનેકા તબ ઇરાદા સારોંકે દીલમેં આયા;
કીતનોંને બસ કટારી લેકર ગલેમેં ભાયા,
કીતનોંને તબ ઝબાંપર ખંજરસો લે ચલાયા—સુનયો.
કીતને તો મરગએ હુએં કીતને ઊઠે હીમતકર
સુલતાનકે મુકાબીલ શમશીરકો પકડકર;
સુલતાનને ઉન્હોંકો મારે હુએં તબ રગડકર,
જીતે જો હાથ આએ બાંધે હુએં સબ જકડકર—સુનયો.
સુલતાનને પટનકા સારા સો ડર મીટાયા,
આસપાસથે જો ગાવાં સબપેં હુકમ ફીરાયા;
રાજાકો ફેર બુલાકર સુલી ઉપર ચડાયા,
દુશમન જીતે રહેથે સબ મારકર ઘટાયા—સુનયો.
સબ મુનકરોંને મીલકર હએબત દીલોમેં ખાયા
રાજાકા જો તખ્તથા સુલતાનકો બતાયા;
સુલતાન ઉસ ઉપર બએઠ અપના હુકમ ચલાયા,
સબ કાફીરોંકો મારે હુએગા વલીકા માયા—સુનયો.
તબ બાદશાહને લેકર ચોબદારકો ફીરાયા,
લશકર અમી ઊમરા મોમીન સભી જમાયા;
હાજીકે વાં અરશપર જાના બહોત પકાયા,
ખીલવાકે સબકો વાંપર દસ્તાર ફેર બંધાયા—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીને તબ પએરવી કરાઈ,
હાજી મંગરૂલીશાહકી ખાસી જગા બનાઈ;
કયા નુર હુએ અલાનુર હકને સો દી બડાઈ,
મએં હું ગરીબ આજીઝ કરયો મદદ ઈલાહી—સુનયો.
સંગેમરમરકે પાટ લેકર ઊસકો વહાં ખુદાઇ,
તારીખ જંગકી સારી ફારસીમને લીખાઈ;
રોઝે અંદર હાજીકે સુલતાનને રખાઇ,
પનઘટકી વાવ વાંપર સુલતાનને ખુદાઇ—સુનયો.

કયા મરતબા ઊન્હોંકા ખાલીકને જો દીયા હઍ,
દો ભાઈને ફુતાહ કી નામ હશરતક રહા હઍં;
તુરબત ઊન્હોંકી ખાસી સુલતાનને બંધા હઍ,
જાફર અને મુઝફ્ફર મસજીદ વાં બની હઍ—સુનયો.
વોહથી ગરીબ ધાંચન આજીઝ જો માઈ "પુરી"
હકને ઉસે નવાઝ રૂતબા મીલા હઍ નુરી;
હકતાલા જીસકો ચાહે દેતા હઍ યેહ સબુરી,
ગુંબઝ બંધાકે અંદર રોશનાઈ કીતી પુરી—સુનયો.
ઉસ કામસે જો ફારીગ સુલતાન જબ હુવા હઍ,
આકર શહેરકે અંદર સામાં સફરકા કીયા હઍ નુરી
રાજા મીસાડ અંદર યુંકર સો કહે રહા હઍ,
હાજીને ઊસકે ઊપર લાનત બહોત કીયા હઍ—સુનયો.
હાજીકો ઉસ વકતમેં રાજા જવાબ દેતા,
કલમા નબીકા કહેતા સાબીત ઈમાન રહેતા;
રહેતા મકાન કાયમ ક્યુંકર જગા સો ખોતા,
મારા કલમ ખુદાને હોવે બગયેર ન રહેતા—સુનયો.
યા રબ મેરી દોઆ યેહ હરદમ કુબુલ કીજે,
આખીર વકતકે ઉપર કલમા સો યાદ દીજે;
વાલીદ મેરે ગુઝરગએ જન્નત નસીબ કીજે,
તેરે નબીકી ઉલફત મેરે દીલોંમેં દીજે—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીને ફેર મામેલત યું કીતી,
પટનકી ફઓજદારી સો મીઠેખાંકો દીતી;
કીતની ફઓજ લેકર તાબે ઉન્હોંકે કીતી,
માલીક હુએ મીઠેખાં સરપાવ ઇનહોંકો દીની—સુનયો.
સુલતાનશાહકે સાથી દો શેખથે સીદીકી,
ઉનકો દીયા ખુદાને અપના ઈશક હકીકી;
સબ મુનકરોંકો મારે રહેને દીયા ન બાકી,
ફરઝંદ અબાબકરકે તહકીકથે નકીકી—સુનયો.
સુલતાનને ઉનહોંપર યું મેહેરબાની કીતી,
પટનકે શહેર અંદર જગા ઉનહોંકો દીતી;

સુલતાનને ઉનહોંકા પરવહ સમુલી કીતી,
પટનકે પરગનેકી ઉનકા કઝાત દીતી—સુનયો.
સોંપી કઝાત જીનકા કયા નામથા ઉનહોંકા,
"શેખ જલાલુદીન" સબ કરમથા ઉનહોંકા;
ભાઈ સગેથે દોનોં માંબાપ એક ઉનહોંકા,
સીપરસ નવે મુસલમાં રહેના હુવા ઇનહોંકા—સુનયો.
સીપરશ યુંકર પટનકી બાદશાહને કી તયારી,
કર કુચકા નકારા નીકલી હુએ ફોજ સારી;
અસવાર ઓર પએદલ કીતી ઈન્હોં તયારી,
સી હાઝરી ઈન્હોંકી ગઇ ફોજ કીતની મારી—સુનયો
બખશીકા હાઝરીપર ઊસ વકત લે બીઠાયા,
ગીઝની સીતી ચડેથે તબકા શુમાર લાયા;
મરહુમ હુએ સવાલાખ ઈતના નઝરમેં આયા,
દફતર ઉપર ચડાકે સુલતાનકો સુનાયા—સુનયો.
સુલતાન કર ખુશાલી ઘરકી તરફ સીધારે,
મંગલુરમેં સો આકર મુશરક કીતને મારે;
દે કરક લોગ "દેરાજી" કો બચાએ સારે,
હોતા હુએ કુચ દાયમ ગીઝની તરફ સીધારે—સુનયો.
બારા બરસ ગુઝરગએ ખુશહાલ લોગ સારે,
રસ્તેમેં શહેર "જેસલ આકર મુકામ કીયારે;
બાકી રહેથે રાજા આકર મીલે હુએં સારે,
કીતને હુએ મુસલમાં કીતને ગએ હુએં મારે—સુનયે.
ચલ કુચકા નકારા ઊસદમ સો ફેર બજાએ,
કરતેથે બહોત ખુશાલી ગીઝની નઝર દીખારે;
બારે મહીને ગુઝરે કહેતે ઝબાંસે સારે,
જીતેકા હુએ ખુશાલી મરગએ સો હુએં બેચારે—સુનયો.
એક સાલ રાહમેં ગીઝનીમેં જાકે બએઠે,
સુલતાન ગીઝનવીશાહ જાકે તખ્તપર બએઠે;
સારે સગે મીલનેકા હોકર ચલે એખટે,
બાજે હુએં શાદીયાને ખુશહાલ હોકે બએઠે—સુનયો.

સુલતાન પાદશાહને શુકરગુઝારી કીતી,
લાખોં રૂપેકી ખએરાત હાથોંસે બાંટ દીતી;
શુરફા જીતે મુએશે તદબીર ઉનકી કીતી,
કઈ લીખદીએ વઝીફા નકદી ધરોકો દીતી—સુનયો.
એકરોઝ મીઠેખાંકે દીલપર યું વહમ આયા,
દેખના દેવલકો જાકે કએસા વોહ હુએ બનાયા;
દેવલકે દેખનેકો ચલકર મીઠેખાં આયા,
દેખા હુએ ફીરકે સારા પથ્થર નઝરમેં આયા—સુનયો.
જીસ વકતપર યેહ દેવલ હોનેલગાથા જારી,
દેખા નજુમીયોંને ગસ લે ઝમીંપે મારી;
નીકલા નજુમમેં યું દેવલપે વાત ભારી,
ઉસકો તોડે મીઠેખાં કીતી હુએ બાત સારી—સુનયો.
રાજાને બાત સુનકર દીલપર યેહ વહમ લાયા,
દરયાકી ખાર મીઠા રાજા નઝરમેં લાયા;
ડેરેકી કર મરામત રોગન કીયા પીલાયા,
જો "મીઠે ભંગ સુનાથા ઊસમેં તમાંમ લીખાયા—સુ૦
દેવલ મીઠેખાં દેખતે એક પાટ વાં આગઈ નઝર,
ઊસમેં લીખાથા "મીઠે ભંગ" વો વાંચકર કીતી નઝર;
મુજહ નામસે પડતા હુએ તો યેહ તોડકર કરના ગુઝર,
કીતી હુકમ બેલદારપર દેવલકેતઈ પાડો ફજર—સુનયો.
દેવલકો લાગે પાડને તબ કાફીરોંકે દીલ જલે,
દેવલકે ફેર અફસોસમેં લડનેકેતંતઈ ફીરકર ચલે;
કઝયા મીઠેખાંસે કીયા મારકર મસાનોમેં જલે,
ચલયા નહીં ઊનકા સો કુછ કલમા નહીં આખીરપડે-સુ૦
ઊન કાફીરોકો મારકર બએઠે મીઠેખાં નામવર,
કઇ મુનકરાં મારેપડે લુટે ઉન્હોંકે ખુબ ઘર;
પએસા રૂપે અશરફી કીતા જમા યું સારા ઝર,
સબ દુશમનોંકો મારકર પટનકો અબ કીતા હુએ સર
કીસ્સા પટન પરભાસકા કીતા હુએ અબ સારા જમા,
ખુશ બએતપર મએંને લીખા કીતાહુએ સબ મુદા તમા;

શાબાનકી ચવબીસવીં વોહ રોઝથા ઇદે જુમા,
યેહ સાંચી સભી સુનકર નકરયો કુછ ગુમાં—સુ૦
ગુઝરે નબીકો ચારસો સતરે બરસ પહોંચેથે જબ,
ઉસ વકતમેં કઝ્યા કીયા પટન ઉપર બાદશાહને જબ;
યેહ જંગ નામેકી જો સન તુમકો સુના દીતી મએસબ,
યેહ કીસ્સા સુનકર સબજને યારો નહો નાતુમ અજબ
ઈસલામ દીં કાયમ કીંયા મુનકર ગએ મારે વે તબ,
કાફીર પડેથે એરહમ ઈમાનભી લાએ ન તબ;
ઉપર સભીકે ઝુલમકર ફીંનાર હોગએ સબકે સબ,
હાજી મંગલુરીશાહને કયા હીકમતાંકીતીઅજબ—સુ૦
કીસ્સા પટન પરભાસકા યારો યહાં કીતા તમામ
પડહે ઈસે સબ મોમીનાં કયા ખુબ હુએ નાદર કમાલ;
બએઠે નબીપર સબ જને પડયો દરૂદો સુબ્હો શામ
આલે નબીપરભી સદા ભેજો દરૂદો વસ્સલામ—સુનયો.

તમામ શુદ.

મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસ કુંપનીએ

નવી છાપેલી કીતાબોની ફેરીસ્ત.

દીની કીતાબો.

કશફુલ ખુલાસા. ...	૦ ૨ ૦	તરકીબુસ્સલાત. ...	૦ ૪ ૦
ઝવાજીર હાદી. ...	૦ ૭ ૦	સુબ્હોકા સીતારા. ...	૦ ૪ ૦

ઈમાનોના બયાનમાં તથા પએગમબરોની શાનમાં.

જંગનામા મોહમ્મદ હનીફ યાને દસમજાલસ	૦ ૧૦ ૦	વફાતનામું બીબી ફાતમાનું	૦ ૧ ૦
રોઝ તુશ્શોહદા યાને દસ મજાલસ. ...	૦ ૧૨ ૦	મોલુદ બાગે રસુલ ...	૦ ૩ ૦
સખાવતનામું હઝરત અલીનું.	૦ ૧ ૬	મજમુએ મુનાજાત ...	૦ ૧ ૬
રીવાયત ફાતમા સુગરાની	૦ ૧ ૬	સબીલ ઇમામ હુસેનની	૦ ૦ ૬
મજમુએ જોગીનામા મોહરમના.	૦ ૧ ૬	સકરાતનામું	૦ ૧ ૬
		મજમુએ મદહયાત...	૦ ૪ ૬
		મજમુએ નજમુઝઝીયા	૦ ૪ ૦
		નુરનામા	૦ ૨ ૦

કીસ્સાઓ હીંદુસ્તાની ઝબાનમાં અને ગુજરાતી હરફોમાં.

અલફલએલા ભાગ ૨૪ પુરી, જીલ્દવાલી ...	૪ ૮ ૦	શાહેરૂમનો કીસ્સો ...	૦ ૧ ૬
દાસતાને અમીર હમઝા	૨ ૦ ૦	કીસ્સા અચ્છુગુલાબકા	૦ ૧ ૬
હાતમતાઇ	૦ ૧૨ ૦	શાહે યમનનો કીસ્સો	૦ ૧ ૬
ચાર દરવેશ	૦ ૬ ૦	નાઝુકી પઠાન. ...	૦ ૧ ૦
ગુલેબકાવલી	૦ ૮ ૦	લયેલી મજનુ ...	૦ [illegible] ૦
યુસુફઝુલેખાં	૦ ૧૨ ૦	બીબી મરીઅમનો કીસ્સો	૦ ૪ ૦
ફસાને અજાયબ. ...	૦ ૧૨ ૦	મસનવી બદરેમુનીર.	૦ ૫ ૦
મલેકમોહમ્મદ... ...	૦ ૬ ૦	બારમાંસી	૦ ૦ ૬
ગુલસનોબર ચેકર્દ ...	૦ ૪ ૦	હાજી મંગરોલીશાહના કીસ્સો	૦ ૩ ૦
શાહેજહાં ને શાહ પરી અને રોશન ઝોહલ...	૦ ૩ ૦	કીસ્સો ઔરતદલ્લા...	૦ ૧ ૬
ઝેતુન મોહમ્મદ હનીફ..	૦ ૪ ૦	છબીલી ભઠીયારી ...	૦ ૨ ૦

નાટકોના ગાયનોની ચોપડી હીંદુસ્તાની ઝબાન અને ગુજરાતી હરફોમાં.

ઈન્દર સભા ચીત્ર સુધાં	૦ ૨ ૦	તોફએ દીલ પઝીર યાને બન્જારા નાટક ...	૦ ૦ ૯
લયેલી મજનું... ...	૦ ૨ ૦	નકશે સુલેમાની. ...	૦ ૩ ૦
હવાઇ મજલસ. ...	૦ ૩ ૦		

મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસ કુંપનીએ

નવી છાપેલી કીતાબોની ફેરીસ્ત.

દીની કીતાબો.

કશફુલ ખુલાસા.	... ૦ ૨ ૦	તરકીબુસ્સલાત.	... ૦ ૪ ૦
ઝવાહીર હાદી.	... ૦ ૭ ૦	સુબ્હેકા સીતારા.	... ૦ ૪ ૦

ઈમાનોના બયાનમાં તથા પયગમબરોની શાનમાં.

જંગનામા મોહમ્મદ હનીફ યાને દસમજાલસ	૦૧૦૦	વફાતનામું બીબી ફાતમાનું...	૦ ૪ ૦
રોઝ તુસ્શોહદા યાને દસ મજાલસ.	... ૦૧૨૦	મોલુદ બાગે રસુલ ...	૦ ૩ ૬
સખાવતનામું હઝરત અલીનું.	૦ ૧ ૬	મજમુએ મુનાજાત ...	૦ ૧ ૦
રીવાયત ફાતમા સુગરાની	૦ ૧ ૬	સલીજ ઇમામ હુસેનની	૦ ૦ ૬
મજમુએ જોગીનાગા મોહરમના.	૦ ૧ ૬	સકરાતનામું	૦ ૧ ૬
		મજમુએ મદહયાત...	૦ ૪ ૬
		મજમુએ નજમુઝઝીયા	૦ ૪ ૦
		નુરનામા	૦ ૨ ૦

કીસ્સાઓ હીંદુસ્તાની ઝબાનમાં અને ગુજરાતી હરફોમાં.

અલફલએલા ભાગ ૨૪ પુરી, જીલ્દવાલી ...	૪ ૮ ૦	શાહેરૂમનો કીસ્સો ...	૦ ૧ ૬
દાસતાને અમીર હમઝા	૨ ૦ ૦	કીસ્સા અબુગુલાબકા	૦ ૧ ૬
હાતમતાઇ	૦૧૨ ૦	શાહ યમનનો કીસ્સો	૦ ૧ ૬
ચાર દરવેશ	૦ ૬ ૦	નાઝનીબદન. ...	૦ ૧ ૦
ગુલેબકાવલી	૦ ૮ ૦	લયેલી મજનુ...	[illegible]
યુસુફઝુલેખાં	૦૧૨ ૦	બીબી મરીઅમનો કીસ્સો	૦ ૪ ૦
ફસાને અજાયબ. ...	૦૧૨ ૦	મસનવી બદરેમુનીર.	૦ ૫ ૦
મલેકમોહમ્મદ... ...	૦ ૬ ૦	બારમાંસો	૦ ૦ ૬
ગુલસનોબર ચેકર્દ ...	૦ ૪ ૦	હાજી મંગરોલીશાહના કીસ્સો	૦ ૩ ૦
શાહેજહાં ને શાહ પરી અને રોશન ઝોહલ...	૦ ૩ ૦	કીસ્સા ઔરતદલ્લા...	૦ ૧ ૬
ઝેતુન મોહમ્મદ હનીફ..	૦ ૪ ૦	છબીલી ભઠીયારી ...	૦ ૨ ૦

નાટકોના ગાયનોની ચોપડી હીંદુસ્તાની ઝબાન અને ગુજરાતી હરફોમાં.

ઈન્દર સભા ચીત્ર સુધાં	૦ ૨ ૦	તોફએ દીલ પઝીર યાને	
લયેલી મજનું... ...	૦ ૨ ૦	બન્જારા નાટક ...	૦ ૦ ૯
હવાઇ મજલસ. ...	૦ ૩ ૦	નકશે સુલેમાની. ...	૦ ૩ ૦

મેહેતા જમનાદાસ ભગવાનદાસ કુંપની,
પુસ્તકો વેચનાર તથા પ્રગટ કરનાર,
ભીંડીબજાર દુકાન નંબર ૧૦૩—મુંબઇ.